

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra pedagogiky

Bakalářská práce

HRA NA KYTARU JAKO ZÁJMOVÁ AKTIVITA

Vedoucí práce: Mgr. Karel Ochozka

Autor práce: Pavlína Černá

Studijní obor: Pedagogika volného času

Ročník: 2.

2020

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

31. března 2020

Pavína Černá

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Karlu Ochozkovi za odborné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

ÚVOD	6
1 VYMEZENÍ POJMŮ	7
1.1 ZÁJEM.....	7
1.2 KYTARA.....	7
1.3 KLASICKÁ HRA.....	8
1.4 DOPROVODNÁ (AKORDOVÁ) HRA.....	8
2 KDE SE LZE UČIT HRÁT NA KYTARU	9
2.1 ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY	9
2.2 DOMY DĚTÍ A MLÁDEŽE (DDM).....	10
2.3 SOUKROMÍ UČITELÉ	10
2.4 UČENÍ BEZ ODBORNÉHO VEDENÍ	10
3 VÝBĚR KYTARY A POPIS	11
3.1 AKUSTICKÉ KYTARY	12
3.1.1 Primární dělení podle tvaru.....	12
3.2 ELEKTROAKUSTICKÉ (POLOAKUSTICKÉ) KYTARY	13
3.3 ELEKTRICKÉ (SPRÁVNĚJI ELEKTROFONICKÉ) KYTARY.....	14
3.4 ČÁSTI KYTARY	14
3.5 LADĚNÍ KYTARY	16
3.5.1 Ladění pomocí ladičky.....	16
3.5.2 Ladění pomocí sluchu.....	17
3.5.3 Relativní a absolutní ladění.....	18
3.6 SPRÁVNÉ DRŽENÍ KYTARY PŘI HŘE.....	18
3.7 TECHNIKA HRY LEVÉ RUKY	19
3.7.1 Značení prstů levé ruky.....	19
3.7.2 Správné postavení levé ruky	20
3.8 TECHNIKA HRY PRAVÉ RUKY.....	20
3.8.1 Značení prstů pravé ruky	21
3.8.2 Hra palcem.....	21
3.8.3 Hra špetkou	22
4 ZÁPIS DOPROVODU	23
4.1 ZÁPIS KYTAROVÝCH AKORDŮ	23
4.2 ZÁPIS RYTMU	24
4.2.1 Zápis rytmu pomocí šipek.....	24

5 POROVNÁNÍ METOD VÝUKY KLASICKÉ A DOPROVODNÉ HRY	27
5.1 METODY VÝUKY	27
5.1.1 Klasická hra	27
5.1.1.1 Klasická hra v praxi.....	28
5.1.2 Doprovodná hra	29
5.2 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ PRO UČITELE KLASICKÉ KYTARY NA ZUŠ	31
5.3 VYJÁDŘENÍ VYBRANÝCH OSOBNOSTÍ K VÝUCE KYTARY	42
6 LEKCE DOPROVODNÉ HRY NA KYTARU PRO ZAČÁTEČNÍKY	65
6.1 PRVNÍ LEKCE.....	66
6.2 DRUHÁ LEKCE.....	68
6.3 TŘETÍ LEKCE	70
6.4 ČTVRTÁ LEKCE	72
6.5 PÁTÁ LEKCE.....	73
6.6 ŠESTÁ LEKCE.....	75
6.7 SEDMÁ LEKCE	77
6.8 OSMÁ LEKCE.....	79
6.9 DEVÁTÁ LEKCE.....	81
6.10 DESÁTÁ LEKCE.....	83
ZÁVĚR	84
POUŽITÁ LITERATURA.....	86
INTERNETOVÉ ZDROJE.....	87
SEZNAM GRAFŮ	91
SEZNAM PŘÍLOH.....	91
PŘÍLOHA I	92
PŘÍLOHA II.....	94
PŘÍLOHA III	96
ABSTRAKT	101
ABSTRACT.....	102

Úvod

„Hudba je univerzální řeč lidstva.“

Henry Wadsworth Longfellow

Kytara je jeden z nejoblíbenějších nástrojů na světě. Její výjimečnost je dána tím, že nabízí široké možnosti uplatnění. Můžeme na ni zahrát jednoduchou melodii, ale také doprovodit náš zpěv. Pokud chceme dosáhnout vyšších uměleckých cílů, musíme se hře věnovat samozřejmě dlouhodobě a systematicky, mnoha lidem však přinese uspokojení znalost pouhých několika akordů. A stejně jako oslovuje miliony lidí na celém světě, nadchla ve 13 letech i mě. Po relativně krátké době jsem uměla hrát jednoduché písničky a získala tak motivaci k dalšímu vzdělávání.

Časem se na mě začali obracet kamarádi, kteří chtěli naučit pár akordů. Postupně se pak přidávaly jejich děti či děti jejich přátel, z nichž celá řada navštěvovala základní umělecké školy, na kterých se ale mnoho z nich velice trápilo. Klasická hra na kytaru je nebavila a výuky chtěly zanechat, nebo ji dokonce již ukončily. To bylo pro mne stále častějším důvodem k zamyšlení a evokovalo to domněnku, že mnohé ZUŠ sice vychovávají technicky zdatné hráče, ale často také striktními osnovami zapříčiní odpor dětí k dalšímu studiu a od hry na hudební nástroj je nezřídka zcela odradí. A to je i téma, kterým se mimo jiné v této práci zabývám.

Cílem této práce je tedy porovnat rozdíly mezi klasickou a doprovodnou hrou na kytaru a definovat klady i zápory obou variant výuky. Dále v rámci ilustrace současného stavu výuky klasické kytary ve vybraných ZUŠ provést dotazníkové šetření a na základě získaných informací stav zhodnotit.

První až čtvrtá kapitola bakalářské práce popisuje obecné informace o nástroji i základní technické pojmy a pravidla. Pátá kapitola obsahuje porovnání metod výuky klasické a doprovodné hry, provedené dotazníkové šetření mezi pedagogy klasické kytary vyučujícími na základních uměleckých školách a vyjádření vybraných osobností české hudební scény k danému tématu. Domnívám se, že názory vybraných osobností jsou velice přínosné, proto jsou součástí hlavního textu a nejsou uvedeny až v přílohách (z tohoto důvodu je práce rozsáhlejší, než je pro bakalářskou práci doporučováno, jedná se o 21 normostran). V poslední šesté kapitole je navržena koncepce deseti lekcí doprovodné kytary pro začátečníky, které jsou vytvořené na základě mnou nabytých zkušeností s výukou dětí i dospělých.

1 Vymezení pojmů

1.1 Zájem

Psychologický slovník vymezuje zájem jako „trvalejší zaměření na určitou činnost, s výrazným emočním doprovodem; podněcuje myšlení, paměť, vůli, psychické procesy; zájmy vypovídají o osobnosti a životní dráze člověka; lidé se liší zaměřením, trvalostí, hloubkou, šířkou, intenzitou a hodnotou zájmů.“¹

Kaplánek definuje zájem jako „získaný motiv, který se projevuje kladným emočním vztahem jedince k určité skutečnosti a k určitému druhu činnosti.“²

Zájmy rozlišujeme na aktivní (produktivní), kdy se člověk sám aktivně zabývá předmětem svého zájmu (hraje na kytaru, zpívá, kreslí), a receptivní, kde se aktivita omezuje na vnímání předmětu zájmu (sledování filmových představení, přednášky). Důležité je zmínit, že zájem je psychickou kategorií a v chování jedince není přímo patrný. To, co pozorujeme, je až důsledek zájmu, buď zájmová činnost či tzv. koníček. Zájmová činnost je cílevědomá aktivita, která rozvíjí potřeby, zájmy a schopnosti jedince a její součástí je systematické výchovné působení. Zároveň může kompenzovat případné jiné neúspěchy (např. ve škole). Oproti tomu o koníčku hovoříme v případě, že jedinec provozuje činnost, která ho baví, ale nemá jasné cílové zaměření.³

Každý člověk má samozřejmě jiné preference a upíná svou aktivitu na jiné zájmové činnosti.

1.2 Kytara

Kytara se řadí mezi strunné drnkací nástroje s hmatníkem a patří mezi jedny z nejstarších hudebních instrumentů. První zmínky o nástroji, který se kytara velice podobal, se objevily již ve čtvrtém století před naším letopočtem. Do Evropy, resp. Španělska, se však kytarový předchůdce dostal přibližně až v 8. století.

¹ HARTL, P. a H. HARTLOVÁ. *Velký psychologický slovník*. Ilustroval Karel NEPRAŠ. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-686-5, s. 684.

² KAPLÁNEK, M. *Volný čas a jeho význam ve výchově*. Praha: Portál, 2017. ISBN: 978-80-262-1250-8, s. 122.

³ Srov. tamtéž, s. 122–123.

Podobu se šesti strunami kytara získala až v 18. století, kdy v oblíbenosti zvítězila nad loutnou, se kterou dlouhou dobu soupeřila.⁴ Kytara se stala nejen doprovodným, ale i komorním nástrojem. Významní umělci, například Franz Schubert, Carl Maria von Weber či houslový virtuos Niccoló Paganini, na kytaru hráli a zároveň pro ni psali také skladby.⁵

1.3 Klasická hra

Klasická hra (uváděno též klasická kytara) klade na žáka vysoké nároky, vyžaduje intenzivní domácí přípravu a je stejně technicky náročná jako hra na jiný hudební nástroj, např. klavír. Pro výuku se používá klasická španělská kytara s nylonovými strunami.

Výuka je zpočátku směřována na zvládnutí správných kytarových návyků (držení nástroje, postavení rukou, hra prsty), učí se také základům hudební nauky – čtení notového zápisu, stupnice atd. Žák hraje nejprve na prázdných strunách, postupně přidává různé etudy, stupnice a podle jeho schopností pomalu zařazuje i lehčí skladby zaměřené zejména na vážnou hudbu. Čím rychleji se zdokonaluje, tím větší nabídka skladeb se mu nabízí. Součástí výuky je samozřejmě i zařazení akordové hry, na kterou se ale někteří pedagogové zaměřují až po delší době.

1.4 Doprovodná (akordová) hra

Cílem výuky doprovodné hry bývá převážně naučit hrát zájemce oblíbené písničky podle akordových značek, přičemž zde kytara slouží jako doprovodný nástroj. Levou rukou se drží zvolené hmaty (akordy) a zároveň se pravou rukou hraje rytmus či vybrnkávají jednotlivé struny. Hra podle not a hudební nauka není obvykle vyučována, ani její znalost není vyžadována. Pro tento styl hry je vhodná kytara s kovovými strunami, nejčastěji typ dreadnought či jumbo.

⁴ Srov. BAREK, S. *Kytara: škola hry na kytaru - základní kurz*. Vyd. 3. Praha: Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-224-6, s. 2.

⁵ Srov. BUDIŠ, R. *Umět je rozeznít*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 1977. 23-028-77, s. 30.

2 Kde se lze učit hrát na kytaru

2.1 Základní umělecké školy

Základní umělecké školy (dále ZUŠ) jsou součástí českého školského systému. Řídí se Rámcovým vzdělávacím programem pro základní umělecké vzdělávání (RVP ZUV), na jehož základě si každá škola vytváří svůj školní vzdělávací program (ŠVP). Většina škol nabízí obor hudební, výtvarný, taneční či literárně-dramatický. Děti, ale i dospělí, zde mohou získat základní umělecké vzdělání a případně pak pokračovat ve studiu na střední, vyšší či vysoké umělecké či pedagogické škole (konzervatoři, uměleckoprůmyslové škole, AMU apod.) – studium na ZUŠ k přijetí na vyšší umělecké školy v tomto případě není podmínkou. Studium na ZUŠ je systematické a dlouhodobé. Člení se na přípravné studium (1–2 roky), základní studium I. stupně (7 let), základní studium II. stupně (4 roky), studium s rozšířeným počtem vyučovaných hodin (pro talentované žáky) a studium pro dospělé.⁶

Studium na ZUŠ je dobrovolné a zájemci musí na jednotlivé obory obvykle vykonat přijímací talentové zkoušky. Jelikož je ve většině případů vyšší zájem než možná nabídka, šanci zde studovat mají jen vybraní jedinci. Výuka se podobá školnímu vyučování, žáci pravidelně dochází na individuální či skupinové hodiny, zpravidla jsou hodnoceni známkou a dostávají vysvědčení. Výuka se řídí podle osnov a v každém pololetí musí žák splnit požadavky uvedené v RVP ZUV.

V hudebním oboru žák dochází na individuální lekce hry (eventuálně zpěvu) a zároveň na prvním stupni prvních pět let (v některých ZUŠ i sedm let) povinně navštěvuje také společné hodiny hudební nauky. Ke studiu hry na kytaru přijímá většina ZUŠ děti od 7 let, výjimečně mladší. Zde je samozřejmě nejdůležitější přihlídnout k fyziologickým možnostem dítěte a vybrat také vhodnou velikost nástroje.

⁶ Srov. BOŘEK, L. *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010. ISBN 978-80-87000-37-3, s. 9.

2.2 Domy dětí a mládeže (DDM)

Některé domy dětí a mládeže (v některých případech i určité základní školy či soukromé organizace) nabízejí kroužek hry na kytaru, kde výuka většinou probíhá ve skupině. Jedná se především o výuku tzv. doprovodné – akordové kytary (někdy je rovněž užíván název folková kytara).

2.3 Soukromí učitelé

Pokud dítě nechce nebo nemůže navštěvovat ZUŠ či nějaký kroužek, je zde samozřejmě možnost docházet na individuální výuku. Toto vyučování má své nesporné klady, je zde v nejvyšší možné míře umožněn individuální přístup učitele k žákovi, který se může zcela přizpůsobit jeho zájmům i tempu. Kromě klasické a doprovodné hry celá řada učitelů poskytuje také výuku rozmanitých žánrů – např. folku, rocku, blues, jazzu či třeba metalu. Nevýhodou v tomto případě může být zejména vyšší cena za lekce. Zároveň je potřeba lektora skutečně obezřetně vybírat, neboť každý kytarista nemusí být zároveň dobrým pedagogem.

2.4 Učení bez odborného vedení

Řada lidí, dokonce i proslulých muzikantů (např. jeden z nejvýznamnějších rockových kytaristů Američan Jimi Hendrix či australský multiinstrumentalista Tommy Emmanuel), se na nástroj učila sama. V současné době je kromě nejrůznějších publikací pro samouky k dispozici též internet, kde najdeme nepřeberné množství videí a rad, jak hru na kytaru zvládnout. Pokud však chceme dosáhnout určité úrovně a osvojit si něco více než jen několik základních akordů, potřebujeme mít dobré hudební cítění a instinkt. Někteří jedinci sice s nadšením zakoupí nástroj a vyzkouší pár jednoduchých akordů, ale jelikož se sami dál nedokáží posunout, hru nakonec ukončí.

3 Výběr kytary a popis

Ať už zvolíme kteroukoliv formu výuky hry, neméně důležitý je i výběr vhodného nástroje. Začínajícímu kytaristovi by měl umožňovat snadnou hru a především by měl ladit. Neladící kytara neprospívá výuce ani hudebnímu sluchu, proto by se nástroj měl vybírat s někým, kdo má v tomto směru alespoň elementární zkušenost a sám má dobrý hudební sluch.

U menšího dítěte je zásadní i výběr velikosti kytary. Kromě standardních kytar pro dospělé označených jako 4/4 jsou k dostání také speciální menší velikosti pro děti – např. 1/4, 1/2, 3/4. Každá z těchto kategorií je určena pro určitý věk dítěte, jedná se však o údaj více méně orientační. Rozhodujícím měřítkem je v tomto ohledu výška dítěte a zejména síla a velikost prstů.⁷ Nadměrná vzdálenost mezi pražci nejen že ztěžuje hru, ale vede k získání špatných technických návyků během hry, může způsobovat křeče do rukou a v malém kytaristovi tak může postupně vzbudit odpor ke hře. Nevyplatí se tedy rozhodně v tomto směru šetřit, koupit větší kytaru a předpokládat, že do ní dítě doroste.

Jedná-li se o starší dítě, které má již představu o hudebním žánru, jemuž se hodlá převážně věnovat, je dobré při výběru kytary přihlídnout i k tomuto hledisku, zřetel se musí při volbě nástroje brát rovněž na případné požadavky instituce, kterou bude žák v rámci výuky navštěvovat. Např. na ZUŠ bývá v převážné míře preferována klasická kytara.

Všeobecně lze konstatovat, že u nejmenších dětí (zhruba do věku 10 let) se doporučuje výběr kytary právě s nylonovými strunami, které jsou pro začátečníka příjemnější na dotek než struny kovové, ze kterých bolí mnohem více prsty. Zároveň je u nylonových strun menší riziko poranění. Pokud zvolíme nástroj s kovovými strunami, měly by na něm být zpočátku nataženy struny nejměkčí. Při stisknutí strun je třeba vyvinout určitou sílu, prsty malých dětí jsou v tomto věku ještě stále ve vývinu a nadměrnou zátěží by mohlo dojít k otlaku kostí článků prstů.

Kvalitu kytary a její zvuk podstatně ovlivňuje rovněž použitý materiál, ze kterého je vyrobena (překližka, polomasiv, masiv), tento aspekt však při počátečním výběru kytary pro děti není zcela nejpodstatnější, ve většině případů se řeší až v pozdější fázi hraní.

⁷ Srov. KÖHLER, J. *Umění kytarové hry*. Praha: Panton, 1984. 35-029-84, s. 20.

Je tedy zřejmé, že výběr ovlivňuje více kritérií. V zásadě lze říci, že kytary dělíme podle hudebního stylu, ve kterém najdou největší uplatnění, podle počtu strun, podle použitého materiálu, podle velikosti a podle způsobu tvorby tónu. Mezi speciální kytary patří také nástroje určené pro leváky, tzv. levoruké kytary.

3.1 Akustické kytary

Akustické kytary vytváří zvuk pouze pomocí strun a ozvučné skříňky s otvorem pod strunami a jsou zcela nezávislé na přidaném elektronickém zařízení.

Akustické kytary dále můžeme dělit podle tvaru.

3.1.1 Primární dělení podle tvaru

Kytara klasická

Klasická neboli španělská kytara, nazývaná lidově též španělka, má širší krk a většinou natažené nylonové struny, které se do kobylky upevňují pomocí uzlíků. Výjimečně se používají i struny kovové, obvyklé to však není. Jelikož kytara nemá na takovou zátěž uzpůsobení, nemusí tah ocelových strun zvládnout. Název je přirozeně odvozen od španělské kytarové tradice, která tento druh kytar proslavila. Jsou určeny zejména pro klasickou hru či žánr, jakým je např. flamenco, latina či jazz (viz Příloha I, obrázek 1).

Westernová kytara, přesněji dreadnought

Všestranný nástroj s kovovými strunami, užším hmatníkem a bohatým dunivým zvukem, který se uplatní v mnoha oblastech (např. bluegrass, country, folk). Má širší a hlubší tělo než jumbo, se kterým je často zaměňován (viz Příloha I, obrázek 2).

Jumbo

Akustická kytara s větším tělem, kovovými strunami a jasným, spíše basovým zvukem. Hodí se pro energickou hru trsátkem. Používá se zejména v country hudbě, folku či rocku (viz Příloha I, obrázek 3).

Jazzová kytara

Nástroj bez kulatého ozvučného otvoru, který má, stejně jako například housle, po stranách otvory ve tvaru písmene „f“. Často je tato kytara také nazývána gibsonka, podle výrobce, který ji nejvíce zpopularizoval. Jak už sám název napovídá, je uplatňována zejména v jazzu (viz Příloha I, obrázek 4).

Rezofonická kytara

Speciální kytara, která má na přední straně kovovou část – rezonátor, díky němuž získala také zcela odlišný a osobitý kovový zvuk. Tento specifický zvuk vzdáleně připomíná banjo, proto je ideální zejména pro bluegrass a country. Mezi nejznámější druh patří tzv. dobro (viz Příloha I, obrázek 5).

Steel kytara

Jde o specifický typ kytary, na kterou se hraje v ležaté poloze. Buď má kytaru sedící hráč přímo na klíně (lap steel, též havajská kytara), nebo je nástroj umístěn na speciálním stojánku s přidávanými ladicími kolíky (pedálová steel kytara). Jednou rukou se brnká o struny a druhou se mění výška tónu pomocí válečku – slidu, nejčastěji kovového. Někdy se ovšem užívá také skleněné hrdlo láhve, kovový hřeben, speciální náprstky a jiné. Steel kytara se hodí do bluegrassu, etnické a country hudby, ozvláštní ale často i jiné žánry (viz Příloha I, obrázek 6).⁸

3.2 Elektroakustické (poloakustické) kytary

Jedná se o akustickou kytaru, do které je zabudována elektronika. V případě, že není zapojena do zesilovače, můžeme ji využít stejně jako akustickou kytaru. Existují však, i když pouze v malé míře, elektroakustické kytary, které bez zapojení do zesilovače nedokážou hrát příliš hlasitě.

⁸ Srov. BACON, T. a P. DAY. *Všechno o kytarách*. České vyd. 2. Přeložil Oldřich JANOTA. Praha: Svojtka & Co., c2001. ISBN 80-71-80-220-4, s. 20–51.

3.3 Elektrické (správněji elektrofonické) kytary

Jak už sám název napovídá, jedná se o kytary plně závislé na elektronice. Zvuk je vytvořen díky snímači v kytaře, kabelu, zesilovači a reproduktoru. Hrát na ni můžeme samozřejmě i bez připojení, ale slyšet ji budeme minimálně (pro večerní cvičení v panelovém domě však ideální). Jelikož se elektrická kytara, lidově nazývaná rovněž fošna, používá v kombinaci s nejrůznějšími kytarovými efekty, po zapojení do zesilovače díky tomu pak nabízí nepřebornou škálu zvuků. Na některých nástrojích najdeme umístěnou ještě páku, která po rozhýbání zajímavě křiví výsledný zvuk.

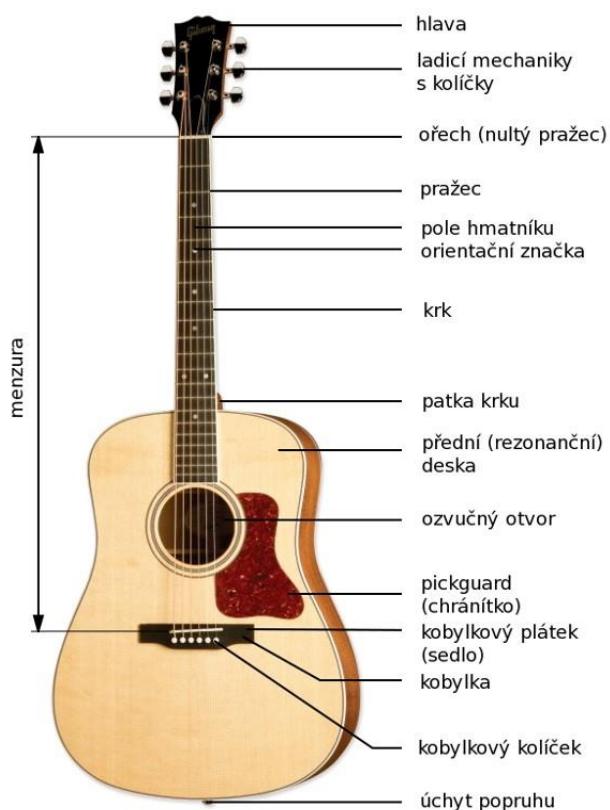
Typů elektrických kytar je velké množství, jelikož se jimi ale v této práci nezabýváme, podrobněji se tomuto tématu věnovat nebudeme (viz Příloha I, obrázek 7).

3.4 Části kytary

Každý hráč na kytaru by měl nejprve znát základní názvosloví, tedy umět pojmenovat jednotlivé části kytary. Mezi popisem u akustických kytar jsou jen velmi drobné rozdíly, my se však zaměříme na typ dreadnought, jenž se hodí pro doprovodnou hru písniček, kterou se zabýváme v závěrečné části této práce.

Dreadnought se skládá ze tří hlavních částí – těla, krku a hlavy. Pokud postupujeme svrchu, první spatříme hlavu kytary, do které je usazena mechanika s ladícími kolíky. Pomocí nich můžeme struny napínat či povolovat a nástroj tak ladit. Následuje krk, na němž je v přední části umístěn hmatník. Součástí hmatníku jsou zapuštěné kovové pražce, jež oddělují jednotlivá pole. Nultý pražec, nazývaný ořech, drží struny na svém místě a jeho vybroušení nastavuje výšku strun nad krkem. U většiny kytar najdeme na hmatníku zepředu či z horní boční strany rovněž orientační značky, které určují dané polohy a slouží tak k lepší přehlednosti na hmatníku. Krk je k tělu připevněn patkou. Tělo (korpus, trup) kytary je největší a nejviditelnější. Korpus je uvnitř dutý a tvoří jej přední (rezonanční) a zadní deska s luby po stranách (boky těla). Uprostřed trupu je umístěn ozvučný (rezonanční) otvor. Pokud se jím podíváme do vnitřního prostoru, spatříme zde žebrování, jež má zásadní vliv na zvuk a pevnost nástroje. Na přední desce najdeme kobylku s kobylkovým plátkem a kolíčky, kterými jsou do kobylky připevněny struny. Na vrchní desce je většinou také v dolní části pod ozvučným otvorem umístěn

chránič (pickguard), jenž brání při razantní hře trsátkem poškození desky. Vzdálenost mezi nultým pražcem a kobyolkovým plátkem se nazývá menzura. Čím kratší je menzura nástroje, tím menší je vzdálenost mezi jednotlivými pražci. Ve spodní části těla, v lubu nástroje, je obvykle připraven úchyt pro upevnění popruhu. Druhou stranu popruhu lze přivázat buď na hlavu kytary, hned za ořech, nebo na druhý úchyt (rolnu), který umístíme do patky nástroje, což většina muzikantů preferuje. Krk kytary tak není namáhán celou vahou nástroje a držení je zároveň pro hráče pohodlnější.⁹



Obrázek 1 – Kytara s popisem¹⁰

⁹ Srov. JIRMAL, J. *Škola hry na kytaru pro začátečníky*. Praha: Supraphon, 1976, s. 4.

¹⁰ Dostupné na WWW: <http://www.kytara.net/anatomie/kytara-a-jeji-casti> [cit. 2019-11-22].

3.5 Ladění kytary

Notace kytary je v houslovém klíči a zvuk nástroje je proti notovému zápisu o oktávu nižší. Často bývá tento fakt označen číslicí 8, umístěnou pod houslovým klíčem. Kytara je nástroj, který musíme před každým hraním (někdy i během něj) správně naladit. Hra na nenaladěný nástroj žáka odrazuje a zároveň mu ničí hudební sluch. Podstatné je samozřejmě naučit se názvy jednotlivých strun. U běžné šestistrunné kytary se nejtenčí (nejvyšší) struna, která je při hraní nejspodněji, nazývá „e1“. Dále následuje „h“, „g“, „D“, „A“, „E6“. Malá písmena označují melodické struny, velká písmena basové struny. Pro všechny, kteří mají se zapamatováním problémy, je určena známá říkanka *Emil Hodil Granát Do Atomové Elektrárny*, přičemž první písmeno každého slova označuje název jednotlivé struny a zároveň také tón, na který má být struna naladěna.¹¹ Při ladění je lépe strunu vždy dotahovat, proto je vhodnější ji napřed nejdříve nepatrně povolit (pootočít daným kolíkem proti směru hodinových ručiček), poté na ni drknat a pomalu ji dotahovat (otáčet ve směru hodinových ručiček).

3.5.1 Ladění pomocí ladičky

Při ladění nástroje značně pomáhají ladičky – mechanické, foukací a elektronické. Mechanické a foukací ladičky nejsou pro začátečníka příliš vhodné, jelikož vyžadují dobrý hudební sluch a také určitou zkušenost. V rušném prostředí je jejich použití navíc dosti komplikované. Oproti tomu pomocí elektronické ladičky naladí nástroj i člověk bez praxe či vyvinutého hudebního sluchu. V obchodech s hudebními nástroji je jich k dostání několik druhů a vždy je dobré si je vyzkoušet a seznámit se s jejich funkcemi ještě před zakoupením.¹²

¹¹ Kytaru je možné ladit i jinak než klasicky. Může se např. celá podladit o půltón či celý tón. Při tzv. perkusivní hře, kdy je kytara používána i jako bicí nástroj, se často využívá např. tzv. otevřené ladění, kdy se ladí do určitého akordu – např. f, c, f, C, A, F, což umožňuje hrát na kytaru bez držení jakéhokoli akordu.

¹² V anglicky mluvících zemích se tón „h“ nevyskytuje a je označen jako tón „b“ (zatímco v České republice značí tón „b“ snížený tón „h“). Proto i u velkého množství digitálních ladiček ladíme tón „h“ a na displeji ladičky svítí tón „b“.

3.5.2 Ladění pomocí sluchu

Ladění podle sluchu je někdy náročné i pro pokročilého hráče, přesto je dobré, aby se mu i začátečník věnoval. Trénuje si tak nejen hudební sluch, ale i hudební paměť. Umět naladit nástroj navíc patří k základním dovednostem hráče, jelikož v mnohých situacích ladička není k dispozici.

Kytaru můžeme ladit podle sluchu několika způsoby:

- podle jiného naladěného nástroje
- podle mechanické či foukací ladičky
- metodou pátého pražce

Při ladění podle jiného nástroje, mechanické či foukací ladičky si zahrajeme, případně foukneme daný tón a podle něj jednotlivé struny doladíme.

Pokud využíváme metodu pátého pražce, zmáčkneme strunu „E6“ v V. poli hmatníku, zahrajeme ji a porovnáme zvuk se strunou pod ní, tedy strunou „A“. Tóny by měly být totožné, tzn. znít v unisonu. V případě rozdílu strunu „A“ doladíme. Dále opět v V. políčku zmáčkneme strunu „A“, podle níž doladíme strunu „D“. Pokračujeme stejně, v V. poli zmáčkneme strunu „D“, podle které doladíme strunu „g“. Následující strunu „g“, podle níž ladíme strunu „h“, zmáčkneme jako jedinou ve IV. poli. Poslední strunu „h“ zmáčkneme opět v V. poli a porovnáme s melodickou strunou „e1“. Na závěr ladění překontrolujeme, zahrajeme basovou strunu „E6“ a melodickou strunu „e1“, kde bychom měli slyšet interval dvou oktáv.

Metoda pátého pražce je poměrně často využívána, proto je dobré ji trénovat, neboť vyžaduje určitou zručnost a hudební sluch. Vhodná je ale zejména pro naladění jednoho nástroje. Pokud si tímto způsobem naladí nástroj více hráčů, dá se předpokládat, že spolu kytary náležitě ladit nebudou. Důvodem je tzv. relativní ladění.

3.5.3 Relativní a absolutní ladění

Relativní ladění v tomto případě znamená, že kytara ladí sama se sebou. Struny jsou od sebe naladěné v relativně správných intervalech. Pokud však vezmeme dvě různé kytary a chceme, aby na ně bylo možné hrát současně, musíme je naladit dle tzv. *absolutního ladění*.

„Podle mezinárodní dohody z roku 1953 se má ladění nástrojů všude provádět podle tónu a^1 o výšce 440 Hz. Tento tón se nazývá komorní tón nebo komorní a . Dříve mělo komorní a výšku poněkud nižší, 435 Hz. Podle komorního a^1 například sjednocují ladění svých nástrojů hráči v orchestru před každou zkouškou nebo koncertem.“¹³
V případě, že tedy ladíme dohromady podle stejné normy více nástrojů, jedná se o tzv. *absolutní ladění*.

3.6 Správné držení kytary při hře

Správné držení kytary při hře je velice podstatné, neboť hráči umožňuje dobrý pohyb po nástroji. Při klasické hře¹⁴ se hráč posadí na okraj židle a svoji levou nohu umístí celým chodidlem na kytarovou stoličku vysokou zhruba 17–20 cm. Pravou nohu ukročí doprava směrem od těla a celá plocha jeho chodidla spočívá na zemi. Kytara je položena na levé vyvýšené noze tak, aby na ní ležela celá šířka lubu.¹⁵ Spodní část lubu a širší část trupu kytary se opírá o stehno pravé nohy.¹⁶ Tvar klasických kytar je k této hře přímo uzpůsoben.

Při hře doprovodné¹⁷ nejsou dána tak přísná pravidla jako u klasické hry. Kytarista může při hře sedět nebo stát a je ideální, když má nástroj zavěšený na popruhu, který mu pomáhá kytaru držet. U začátečníků je ale vhodnější hrát vsedě, kytara se v tomto případě položí na pravou nohu. Důraz je kladen zejména na to, aby neležela příliš nízko, ani příliš vysoko, neboť by tak byl pohyb paže značně omezen.

¹³ ZENKL, Luděk. *ABC hudební nauky*. 5.vyd. Praha: Supraphon, 1988. ABC (Supraphon), s. 26.

¹⁴ Viz kapitola 1.3 Klasická hra.

¹⁵ Viz kapitola 3.4 Části kytary.

¹⁶ Srov. BAREK, Stanislav. *Kytara: škola hry na kytaru – základní kurz*. Vyd. 3. Praha: Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-224-6, s. 4.

¹⁷ Viz kapitola 1.4 Doprovodná (akordová) hra.

3.7 Technika hry levé ruky

Hru na kytaru ovlivňuje několik faktorů, mezi zásadní patří i správné postavení levé ruky. Pokud správně položíme prsty na hmatník, struny budou znít a učení půjde snadněji. Přestože nespočet fenomenálních kytaristů drží kytaru proti všem pravidlům, pro začátečníka je vhodné respektovat standardní postupy.

3.7.1 Značení prstů levé ruky

ukazovák	1
prostředník	2
prsteník	3
malíček	4
palec	T (nehraje)



Obrázek 2 – Značení prstů levé ruky¹⁸

¹⁸ Dostupné na WWW: <http://www.guitar-head.com/lekce/lekce-zdarma/zaklady-trsatkove-hry/prehled-akordu> [cit. 2019-11-22].

3.7.2 Správné postavení levé ruky

Prsty levé ruky pokládáme co nejbližší k vyššímu pražci (dále od hlavy nástroje), rozhodně je nedáváme k pražci nižšímu (blíže k hlavě nástroje). Nemusíme tak vynakládat tolik síly na zmáčknutí. Ruce pak méně bolí a struny snadněji zní. Neméně důležité je položení prstů kolmo ke strunám (snažíme se vyvarovat jejich prolamování). Nehty musí být tedy dobře ostříhány, aby kolmému postavení nepřekážely. Palcem držíme spodní stranu krku, jeho špička by neměla přes šířku krku přesahovat (i když v tomto ohledu nejsou všichni kytaristé názorově jednotní, někteří jej využívají i při hraní některých akordů).

Všichni začátečníci se potýkají s problémem bolavých prstů. Vlivem mačkání strun se bříška otlačují a jsou citlivá na dotek. Po nějaké době se na nich ale vytvoří silnější tvrdší vrstvička – jakési mozoly, které od bolesti pomohou a struny navíc půjdou lépe přimáčknout. Ztvrdnutí bříšek ale není trvalé, jakmile se kytara delší dobu nebudeme věnovat, kůže opět změkne.

Každému, kdo začíná cvičit na kytaru, zpočátku některé akordy nezní. Pokud se však nenechá odradit prvním neúspěchem, dodrží správnou techniku a pilně trénuje, příjemné tóny se zpravidla brzy objeví.



Obrázek 3 – Správné postavení prstů při držení akordu C



Obrázek 4 – Špatné postavení prstů při držení akordu C

3.8 Technika hry pravé ruky

Jakkoli se to může zdát nepravděpodobné, technika pravé ruky může být pro některé jedince mnohem náročnější než dovednost střídání akordů. Zde je totiž potřeba mít alespoň elementární rytmické cítění. I se špatným rytmem se dá ale pracovat. Chce to opět vytrvat, cvičit a používat metronom,¹⁹ se kterým by měl ostatně průběžně cvičit každý hudebník.

Pravou rukou můžeme hrát nepřeborné množství rytmů či různě vybrnkávat prsty. My si popíšeme pouze ty, kterým se budeme věnovat v kapitole šest.

3.8.1 Značení prstů pravé ruky

Jde o mezinárodní označení, které vychází z počátečních písmen španělských názvů prstů.

palec	p
ukazovák	i
prostředník	m
prsteník	a
malíček (neznačí se)	

3.8.2 Hra palcem

Hra samotným palcem je využívána zejména začátečníky, neboť není tak razantní. Přesto i touto metodou můžeme zahrát doprovod k písničkám. Pro hru používáme bříško palce, kterým postupně přejíždíme struny – od basových po tenké melodické.

¹⁹ Metronom je přístroj, který přesně odklepává rytmus. Tempo se nastavuje podle potřeby, úder je nejčastěji uváděn jako čtvrtá nota.

Ostatní prsty máme uvolněné, mohou ležet i na přední desce pod ozvučným otvorem směrem lehce ke kobylce. I zde je důležité od začátku hrát rytmicky přesně. Hra palcem je vynikající přípravou pro další rozvoj techniky hry pravé ruky.



Obrázek 5 – Postavení prstů při hře palcem

3.8.3 Hra špetkou

Při této hře spojíme palec s ukazováčkem tak, jako bychom chtěli osolit jídlo. Při pohybu dolů (od basových strun k melodickým) ukazováček ve špetce mírně předsuneme tak, abychom mohli přes struny přejet jeho nehtem. Při pohybu směrem nahoru (od nejtenčí po nejsilnější strunu) naopak mírně předsuneme palec, jehož nehet při hře opět použijeme. Zápěstí i ostatní prsty jsou neustále uvolněné.



Obrázek 6 – Postavení prstů při hře špetkou

4 Zápis doprovodu

Pro doprovodnou hru je nezbytné vědět, jak se značí akordy, které držíme levou rukou (pokud samozřejmě nepoužíváme levorukou kytaru), a jak se zapisuje rytmus. Zatímco zápis akordových hmatů je většinou dosti podobný, značení rytmů si často vytváří každý učitel sám a vybírá si to, co považuje za nejpřehlednější. V případě, že žák dochází na výuku k lektorovi, je vhodné, aby mu pedagog hmaty i rytmy předvedl. Zároveň je dobré, aby si student z hodiny odnesl rovněž podklady, které mu při domácí přípravě pomohou.

4.1 Zápis kytarových akordů

Každý, i v případě že nezná noty, může hrát na nástroj (nejen na kytaru, ale i na jiné vícehlasé nástroje, např. na klavír, mandolínu atd.) pomocí akordů.²⁰ Pro kytaristu je podstatné naučit se hrát dané akordové hmaty z paměti.

Základní durové²¹ akordy se značí velkým písmenem (C = C dur, D = D dur), základní mollové²² akordy se zapisují obyčejně velkým písmenem a kombinací písmen malých (Ami či Am = a moll, Emi či Em = e moll), ale také jen malým písmenem (g = g moll). Zápis složitějších akordů může pak vypadat třeba takto: G7, D9, či s horním indexem Ami⁷. Akordů je nepřeberné množství. Pokud chceme znát jednotlivé tóny, ze kterých jsou dané akordy složeny, musíme se hlouběji věnovat studiu hudební nauky a harmonie.

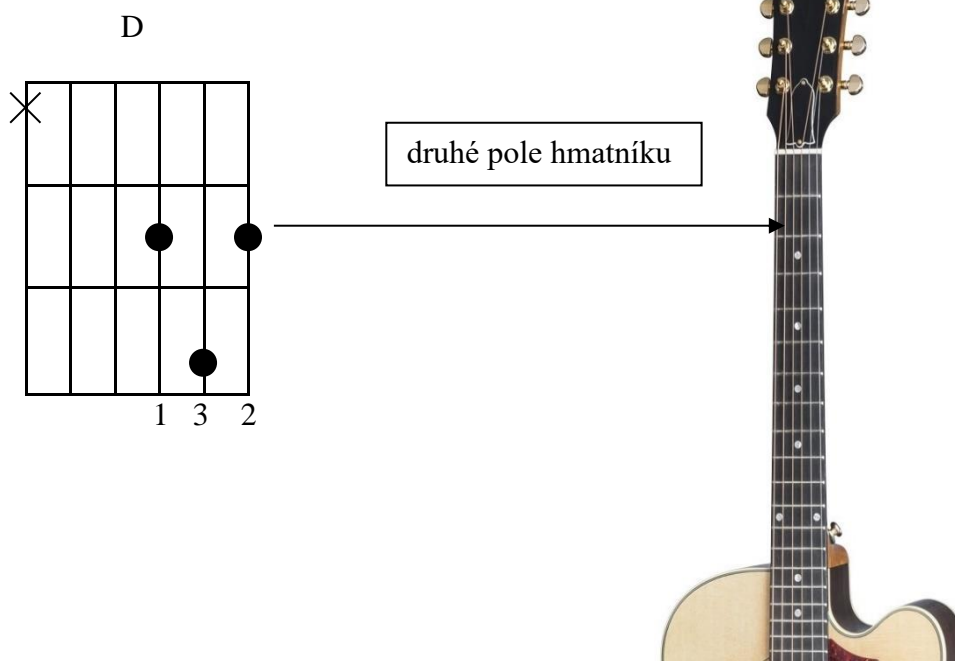
Zápis kytarových akordů není nic složitého. Nejjednodušší je podívat se na kytaru tak, aby nejsilnější struna „E6“ byla na levé a nejslabší „e1“ na pravé straně. Podle toho se znázorňuje i osnova pro zápis akordu. Svislé linky představují struny, vodorovné označují prahce. Plná kolečka pak určují hmat, který musíme držet. Jelikož je velice podstatný i prstoklad, jak na struny jednotlivé prsty klademe, pod diagramem (někdy i přímo v kolečkách či vedle nich) najdeme i čísla, jež označují jednotlivé prsty²³. Křížek označuje strunu, která se nehraje.

²⁰ Akord je souzvuk nejméně tří tónů různé výšky. Tón je vše, co můžeme napodobit zpěvem.

²¹ Durový akord zní vesele, poznáme ho tak, že je do něj možné zazpívat písničku „Ovčáci, čtveráci“.

²² Mollový akord zní melancholicky.

²³ Viz kapitola 3.7.1 Značení prstů levé ruky.



Obrázek 7 – Kytara – hmatník²⁴

4.2 Zápis rytmu

Zápis rytmu lze provést mnoha způsoby, například pomocí not, rytmické linky, kytarové tabulatury, rytmických kytarových značek či pomocí šipek. My si vysvětlíme pouze metodu, která nevyžaduje žádné další hudební znalosti.




4.2.1 Zápis rytmu pomocí šipek

Tento způsob je velice názorný a srozumitelný i pro děti. Šipka dolů představuje úhoz dolů od nejsilnější basové struny po nejtenčí melodickou, šipka nahoru naopak přejetí palcem směrem od nejsilnější struny po nejsilnější basovou.




Začátečníci hrají převážně písničky ve třídobém a čtyřdobém rytmu. U čtyřdobého rytmu tedy počítáme do čtyř, u známého valčíkového třídobého rytmu do tří.

²⁴ Dostupné na WWW: <https://kytary.cz/gibson-hp665-sb/HN169120/> [cit. 2019-11-22].





Třídobý rytmus:

		
prvá	druhá	třetí

Obrázek 8 – Zápis nejlehčího třídobého rytmu





		
prvá	druhá	třetí

Obrázek 9 – Zápis jednoduchého třídobého rytmu





				
prvá	dru-	-há	tře-	-tí

Obrázek 10 – Zápis složitějšího třídobého rytmu







Čtyřdobý rytmus:

			
prvá	druhá	třetí	čtvrtá

Obrázek 11 – Zápis nejlehčího čtyřdobého rytmu

			
prvá	druhá	třetí	čtvrtá

Obrázek 12 – Zápis jednoduchého čtyřdobého rytmu

					
prvá	dru-	-há; tře-	-tí	čtvr-	-tá

Obrázek 13 – Zápis složitějšího čtyřdobého rytmu

Pod šípkami je uvedeno, jak přesně při hře počítáme. Větší okénko se silnější vybarvenou šípkou představuje jednu dobu (čtvrt'ovou notu), slabší šipka s bílým podkladem určuje půl doby (osminovou notu). U složitějšího třídobého rytmu počítáme při úderu směrem dolů na začátku jeden a půl doby.

5 Porovnání metod výuky klasické a doprovodné hry

V této části se nejprve zaměříme na porovnání a zhodnocení jednotlivých metod výuky hry na kytaru. K ilustraci současného stavu výuky na ZUŠ bylo provedeno dotazníkové šetření a zároveň byly osloveny vybrané osobnosti české hudební scény, jež se k této problematice vyjádřily. S využitím výsledků provedeného výzkumu jsou demonstrovány problémy související s metodou výuky klasické hry a navrženy postupy pro možné zlepšení. Citace z internetových diskuzí a odpovědi významných osobností byly zachovány v původním znění, bez gramatických a stylistických úprav.

5.1 Metody výuky

5.1.1 Klasická hra

Výuka klasické hry (uváděno též klasická kytara) je zaměřena na perfektní zvládnutí nástroje. Žák se nejdříve seznamuje s nástrojem, držením, postavením a značením prstů levé i pravé ruky, učí se způsoby tvoření tónů (úhodem, dopadem a bez dopadu), začíná hrát na prázdných strunách, učí se tóny v první poloze nástroje i jejich notaci, postupně přidává jednohlasé melodie zpočátku ke třetímu pražci nástroje na melodických strunách, poté na basových strunách atd.²⁵ Pokroky ve hře jsou poměrně pomalé, i když toto je samozřejmě vždy zcela individuální záležitost. Výuka klade velký důraz na dokonalou techniku, specializuje se na hraní stupnic, etud, technických cvičení a hudební nauku. Je směřována ke hraní vážné hudby, což většinu malých dětí příliš nezajímá – klasická hudba je pro ně náročná, nezáživná a obyčejně oslovuje lidi až v pozdějším věku (určitě i zde najdeme ojedinělé výjimky).

Klasická hra má jistě své nezpochybnitelné opodstatnění. Pro talentované žáky, kteří uvažují o následném studiu na vyšších uměleckých školách, je tato forma hry téměř nezbytností. Získají při ní potřebné technické dovednosti, znalosti z oblasti hudební nauky a v budoucnu je i případný přestup na jiný žánr, například na elektrickou kytaru, téměř bezproblémový.

²⁵ Srov. KÖHLER, J. *Umění kytarové hry*. Praha: Panton, 1984. 35-029-84, s. 233.

5.1.1.1 Klasická hra v praxi

Před první hodinou má jistě většina uchazečů přesnou představu o tom, co chtějí hrát. Někdo si přeje doprovázet sebe nebo ostatní ke zpěvu, jiný touží stát se rockovou hvězdou zářící na pódiu s elektrickou kytarou. Během výuky klasické hry, kdy se vyučující striktně drží obvyklé metodiky, se však tento sen často neuskuteční. Žák je zaskočen zcela jinou realitou, cvičení a neustále se opakující prvky vedoucí ke zdokonalení, které je nutné pro další posun vpřed, jej může odradit natolik, že přestane na hodiny docházet. Nabývá dojmu, že výuku nezvládá, a největší rozčarování přináší fakt, že většinou stále neumí zahrát doprovod k písničkám.

Vyjádření z diskuze na internetu, žena pod přezdívkou Jedůfka uvádí: „*Syn chodí na kytaru třetím rokem, začal na ni chodit, protože sám chtěl, začal na kytaru hrát doma ještě před ZUŠ, hrál rád a spontánně, sám si vyhledával akordy a písničky, bohužel od doby, co začal do ZUŠky chodit, na kytaru hraje čím dál míň a v poslední době na ní téměř nesáhne a chce na ní přestat chodit. Strašně mě to mrzí, protože vidím, že důvodem není hudba nebo nástroj jako takový, ale styl výuky a zaměření na klasickou hudbu v ZUŠce. Možná ještě jako záchranný pás zkusím soukromou výuku, jenže v dosahu nikoho neznám a na dojíždění už nemám čas. Naučil jste se někdo dobře hrát na nějaký hudební nástroj jinde než v ZUŠce a hlavně jinak než na klasické hudbě? Jsem teda laik, ale připadá mi, že spousta věcí by se mohla dát naučit i na jiných skladbách, nebo se pletu?*“²⁶

Ve všech případech tedy velice záleží na přístupu pedagoga. Pokud se zaměří pouze na strohé vysvětlování, nezáživné etudy a nácvik techniky, často se stává, že žák ztrácí motivaci ke studiu. V některých případech se dokonce z počátečního velkého zájmu o nástroj může vyvinout až nenávist, která přetrvá celý život.

Názor z internetové diskuze, Icy Rose píše: „*Já na kytaru chodila dva roky do ZUŠ a to poslední, co jsem hrála, bylo Máš má ovečko dávno spát... Akord neumím ani jeden, noty jsem moc nechápala (chodila jsem na nauku se spolužačkami, které tam byly min. 5 let) a tak jsem s tím sekla. Hrála jsem tam kraviny, zkazilo mi to radost. Hlavně*

²⁶ Dostupné na WWW: <https://www.rodina.cz/nazor14984194.htm> [cit. 2020-03-10].

*nedělej tu chybu, co já, jinak u toho nevydržíš. Najdi si to, co tě baví, není nutné se do něčeho nutit. Uč se svým tempem. Já dělala přesný opak (částečně jsem za to nemohla) a začala tento nástroj nesnášet.*²⁷

Další z příspěvků, Dee Dee sděluje: „*Mně se právě po 4 letech v ZUŠ kytara zhnusila a už jsem nikdy na ní nesáhla. Nejde o to, že jsem tam musela hrát etudy, předtím jsem chodila na zpěv a na klavír, tak jsem to znala, ale prostě mě ten styl u kytary příšerně nudil. Taky učitel nebyl dobřej pedagog (hudebník ano, ale ty hodiny byly příšerně nezáživný, pro mě trest). Dneska je mi to přirozeně trochu líto.*“²⁸

Ještě poslední názor, Margotka 78 doplňuje: „*...Ale bavila jsem se s učitelem a říkal mi, že největší procento odpadu žáků v prvních letech hraní mají právě kytary. Je to proto, že než se člověk prodrnká těmi skladbami, tak ho to dávno přestane bavit...*“²⁹

5.1.2 Doprovodná hra

Jak již bylo uvedeno v kapitole 1.6, výuka doprovodné (akordové) hry je zaměřena na hru pomocí akordových značek, přičemž kytara slouží jako doprovod ke zpěvu. Žáci se učí jednotlivé akordy i rytmy, převážná část z nich neumí noty, ale přesto pokračují relativně rychle, neboť po druhé hodině většina z nich zvládne zahrát doprovod k jednoduché písničce. Výhodou oproti klasické hře je především velké množství písní, jež žák umí za poměrně krátkou dobu.

Neopomíjenou a nedílnou součástí výuky je i zde rovněž technika hry a rytmus, navíc žáci nenuceně získávají harmonické cítění. K procvičování, zdokonalování a prohlubování znalostí však dochází nenásilnou formou především během nácvičku písní, což je přijímáno často automaticky jako součást výuky. Postupem času pak přirozeně začnou i s elementární hudební naukou, kterou následně mohou využít v praxi nebo případně pro další studium.

Samozřejmě nelze tuto metodu výuky srovnávat se studiem klasické hry, díky dobré motivaci však může o klasickou hru vzbudit dostatečný zájem. Velkému

²⁷ Dostupné na WWW: <https://www.omlazení.cz/hra-na-kytaru-57-213035-0.html> [cit. 2020-01-22].

²⁸ Dostupné na WWW: <https://www.rodina.cz/nazor14984384.htm> [cit. 2020-03-10].

²⁹ Tamtéž

množství lidí přesto vyhovuje tato forma hry, neboť jim přináší skutečnou radost. Radost z toho, že mohou sebe a kamarády doprovodit ke zpěvu.

5.2 Dotazníkové šetření pro učitele klasické kytary na ZUŠ

V rámci této práce bylo provedeno dotazníkové šetření. Ke sběru informací byly zvoleny metody kvantitativního charakteru. Pro sběr ucelených poznatků byly použity kombinace metod kvantitativního i kvalitativního charakteru – dotazníkové šetření, rozhovor a položené otázky prostřednictvím e-mailové korespondence.

Dotazníkové šetření bylo určeno učitelům klasické kytary na základních uměleckých školách a bylo vytvořeno online.³⁰

Cílem tohoto šetření bylo získat především informace o tom, zda pedagogové klasické kytary do výuky zahrnují také doprovodnou hru písniček podle akordových značek. V případě, že tuto výuku zařazují, bylo podstatné zjistit, po jaké době k této výuce přistupují.

V rámci dotazníkového šetření byly stanoveny následující výzkumné otázky:

- Zařazují pedagogové klasické kytary do výuky také doprovodnou hru písniček podle akordových značek?
- Pokud doprovodnou hru písniček podle akordových značek zařazují, po jaké době k této výuce přistupují?

Příprava dotazníku:

Dotazník obsahuje jak otázky s možností volby jedné odpovědi (např. demografické otázky), tak otázky s otevřenou odpovědí. Dotazník byl vytvořen prostřednictvím webové služby Survio.³¹

³⁰ Dostupné na WWW: <https://www.surveio.com/survey/d/J3M5Q7Q5L7Y6K3Q6N> [cit. 2020-03-10].

³¹ Dostupné na WWW: <https://www.surveio.com/cs/o-nas> [cit. 2020-03-10].

Položené otázky v dotazníku:

1. Jste žena/ muž?
2. Jaký je Váš věk?
3. Jaké je Vaše nejvyšší hudební vzdělání?
4. Jak dlouhá je Vaše pedagogická praxe v oblasti výuky hry na kytaru?
5. Zařazujete při výuce klasické kytary i hru písniček podle akordových značek?
Pokud jste odpověděli ano, po jaké době s touto výukou začínáte a proč?
6. V případě, že akordovou hru písniček nezařazujete, zdůvodněte proč.
7. Jak hodnotíte své úspěchy jako učitel ZUŠ?
8. V jakém kraji se nachází Vaše ZUŠ, kde vyučujete?

Výběr respondentů a sběr dat:

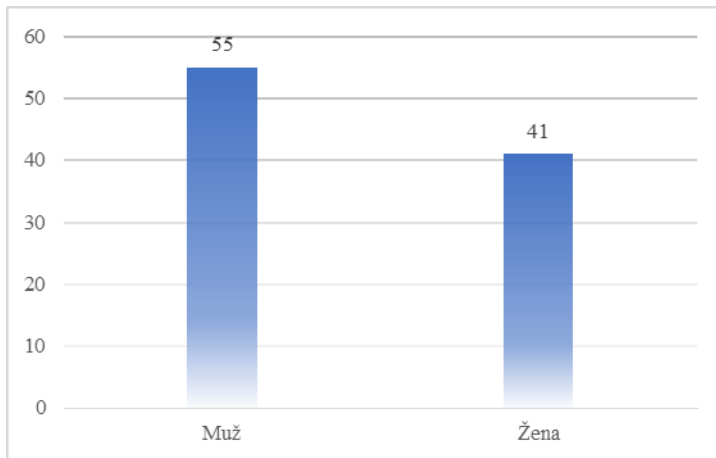
Osloveni byli pedagogové klasické kytary ZUŠ ze všech krajů České republiky. Aby byl zajištěn reprezentativní vzorek, odkaz na dotazník s prosbou o jeho vyplnění byl rozeslán 360 náhodně vybraným respondentům ZUŠ buď přímo na jejich e-mailové adresy, nebo e-mailové adresy školy s žádostí o přeposlání učitelům klasické kytary. Vyplnění dotazníku provedlo celkem 96 lektorů.

Zpracování dat:

Data byla zpracována prostřednictvím programu Microsoft Excel, kde byly následně také vytvořeny grafy. Data byla zpracována dle různých kritérií – pohlaví, věku, vzdělání, praxe a také podle toho, zda vyučující zařazují hru písniček podle akordových značek či nikoliv a případně v jakém ročníku s touto výukou začínají.

1. Jste žena/muž?

Graf 1 – Pohlaví respondentů



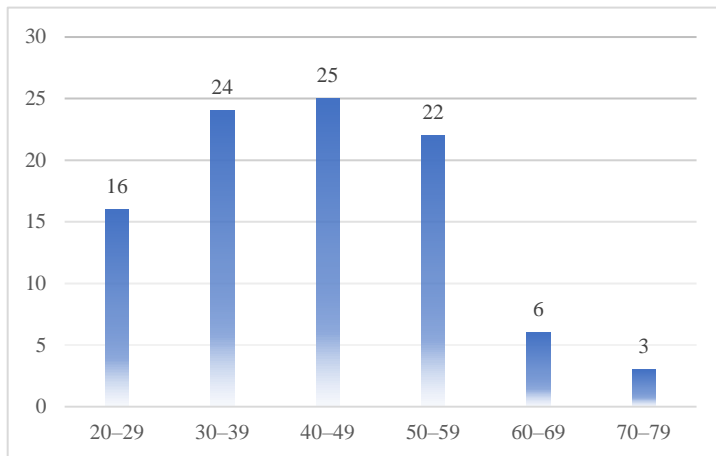
Zdroj: Vlastní zpracování

Mezi respondenty převládají muži. Z celkových 96 odpovídajících respondentů bylo 55 mužů (57,3 %) a 41 žen (42,7 %). Zde je zajímavé uvést, že poměr mužů a žen je v učitelském sboru základních škol zcela odlišný. V roce 2014 bylo zastoupení mužů na základních školách pouhých 14 %. Data o genderové struktuře na základní škole se dle statistického úřadu od roku 2006 prakticky nemění.³²

³² Dostupné na WWW: <https://www.statistikaamy.cz/2016/03/oproti-zahranici-u-nas-uci-mene-muzu/> [cit. 2020-03-10].

2. Jaký je Váš věk?

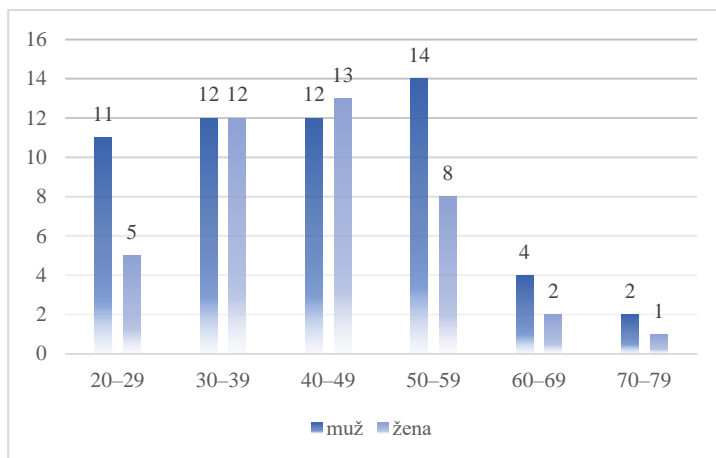
Graf 2 – Věk respondentů



Zdroj: Vlastní zpracování

Nejvíce respondentů je v rozmezí věku 40–49 let.

Graf 3 – Zastoupení žen a mužů v daných věkových kategoriích

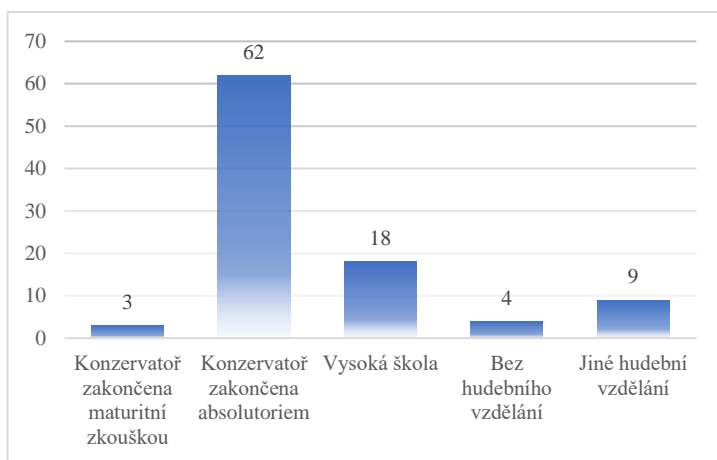


Zdroj: Vlastní zpracování

Pro přehlednost je vytvořen graf 3, ze kterého je patrné, kolik žen a mužů je zastoupeno v dané věkové kategorii. Nejvíce početná skupina je skupina mužů ve věku 50–59 let.

3. Jaké je Vaše nejvyšší hudební vzdělání?

Graf 4 – Vzdělání respondentů

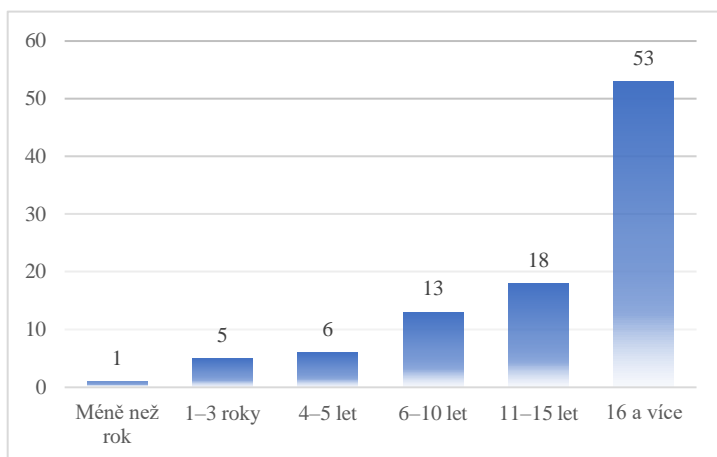


Zdroj: Vlastní zpracování

U této otázky je zřejmé, že nejvíce, 62 osob (64,6 %), jsou mezi respondenty zastoupeni pedagogové s ukončeným absolutoriem na konzervatoři. 18 učitelů (18,7 %) má vysokoškolské vzdělání, 9 učitelů (9,4 %) uvedlo jiné hudební vzdělání (praxi, ZUŠ a započaté studium na konzervatoři), 4 pedagogové (4,2 %) jsou bez hudebního vzdělání a 3 pedagogové (3,1 %) ukončili konzervatoř maturitní zkouškou.

4. Jak dlouhá je Vaše pedagogická praxe v oblasti výuky hry na kytaru?

Graf 5 – Pedagogická praxe respondentů

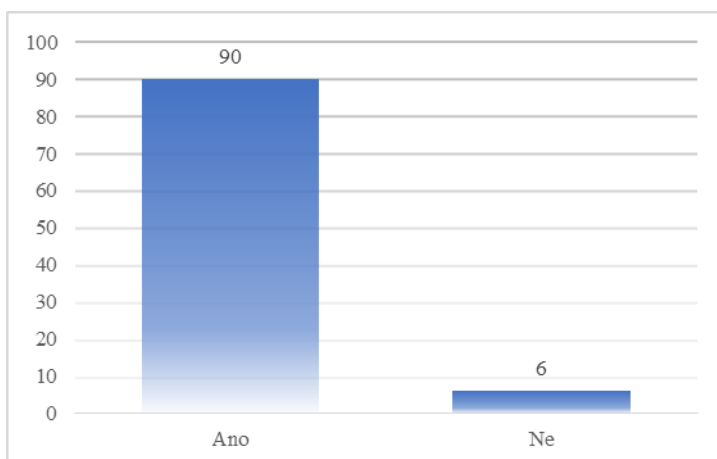


Zdroj: Vlastní zpracování

U otázky číslo 4 je z odpovědí patrné, že nejpočetněji jsou zastoupeni učitelé s pedagogickou praxí delší než 16 let – 53 respondentů (55,2 %).

5. Zařazujete při výuce klasické kytary i hru písniček podle akordových značek?

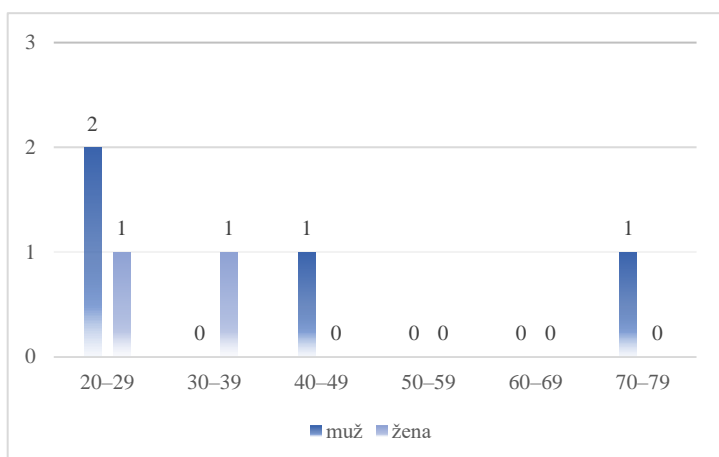
Graf 6 – Zařazování hry písniček podle akordových značek do výuky



Zdroj: Vlastní zpracování

Hru písniček podle akordových značek zařazuje 90 respondentů (93,7 %), pouze 6 respondentů (6,3 %) do výuky hru písniček nezařazuje.

Graf 7 – Respondenti, kteří do výuky hru písni nezařazují z pohledu věkových kategorií a pohlaví

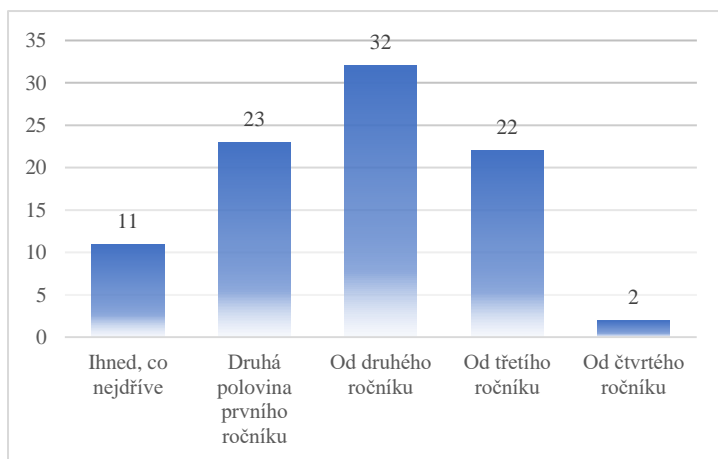


Zdroj: Vlastní zpracování

Hru písni nezařazuje 6 respondentů, největší zastoupení je mezi muži ve věku 20–29 let.

Podotázka k otázce č. 5. **Pokud jste odpověděli ano, po jaké době s touto výukou začínáte a proč** (otevřená odpověď).

Graf 8 – Doba, kdy s výukou písni podle akordových značek respondenti začínají



Zdroj: Vlastní zpracování

V 11 případech (12,2 %) pedagogové zařazují výuku téměř ihned, max. do půl roku. 23 učitelů (25,6 %) uvádí, že žáky seznamují s akordovou hrou ve druhé polovině prvního ročníku. 32 učitelů (35,6 %) začíná s výukou písni podle akordových značek od druhého ročníku. 22 pedagogů (24,4 %) však k akordové výuce přistupuje až ve třetím a 2 učitelé (2,2 %) až ve čtvrtém roce studia.

Respondenti, kteří odpověděli, že akordovou hru zařazují, měli možnost v otevřené odpovědi doplnit, proč se i tímto druhem výuky zabývají. Odpovědi byly často podobné, respondenti uváděli:

- jedná se o dobrou motivační složku
- protože to budou děti v životě nejvíce používat
- akordová hra ke kytáře patří
- pokrytí celého spektra možností kytarové hry
- tato znalost je pro kytaristy nutná
- zdokonaluje motoriku pravé ruky, děti to více baví.³³

6. V případě, že akordovou hru písniček nezařazujete, zdůvodněte proč (otevřená odpověď).

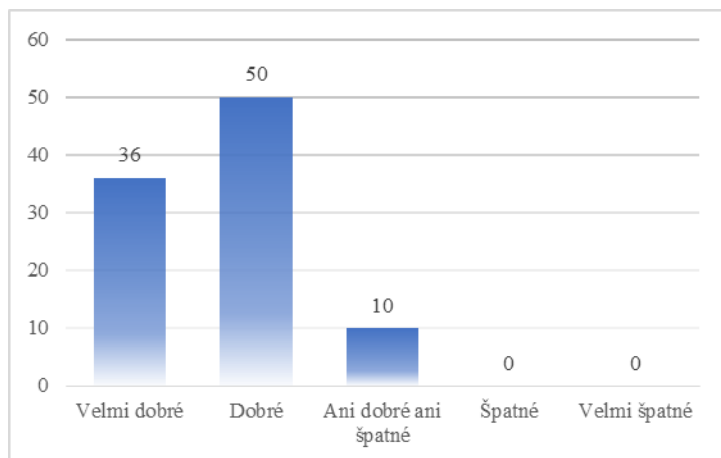
Pouze šest respondentů hru písniček podle akordových značek nezařazuje. Zde jsou jejich zdůvodnění:

- potřebuji, aby se žáci soustředili pouze na klasickou hru
- hrát písničky mohou žáci doma
- na výuku písniček nemám v hodinách dostatek času
- v rámci ZUŠ to neučím, jelikož to tam nepatří. Akordová hra je obecně na hodně nízké úrovni oproti ostatním technikám hraní, tedy pokud nebereme v potaz akordovou techniku v jazzu, jako je např. Be-bop. U soukromých žáků to je jiné.
- na hru písniček nemusí chodit do ZUŠ
- ZUŠ je zaměřená na klasickou kytaru

³³ Všechny odpovědi viz Příloha III – Odpovědi respondentů v otevřené otázce.

7. Jak hodnotíte své úspěchy jako učitel ZUŠ?

Graf 9 – Hodnocení úspěchů

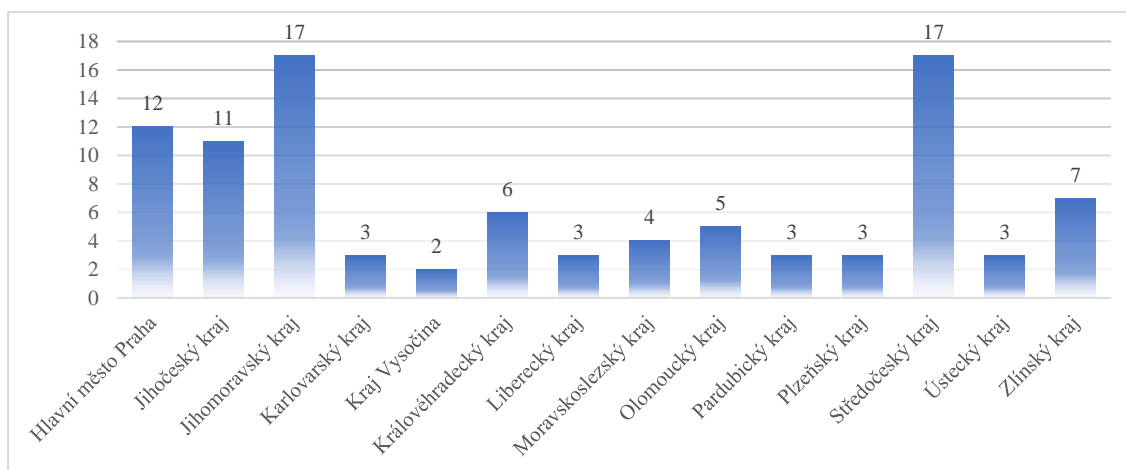


Zdroj: Vlastní zpracování

Přestože byl dotazník anonymní, nikdo se nehodnotil jako špatný nebo velmi špatný učitel.

8. V jakém kraji se nachází Vaše ZUŠ, kde vyučujete?

Graf 10 – Kraj



Zdroj: Vlastní zpracování

Nejvíce respondentů se podařilo oslovit v Jihomoravském a Středočeském kraji, shodně 17 respondentů. Nejméně oslovených bylo z Kraje Vysočina, kde se do dotazníkového šetření zapojili pouze dva respondenti.

Odpovědi na výzkumné otázky

V rámci dotazníkového šetření byly stanoveny následující výzkumné otázky:

- Zařazují pedagogové klasické kytary do výuky také doprovodnou hru písniček podle akordových značek?
- Pokud doprovodnou hru písniček podle akordových značek zařazují, po jaké době k této výuce přistupují?

Odpovědi na první výše uvedenou otázku jsou celkem jednoznačné. Pedagogové zařazují do výuky doprovodnou hru písniček podle akordových značek v 93,7 % (90 respondentů z 96). Pouze 6,3 % (6 z 96 respondentů) výše uvedenou hru nezařazuje.

Druhá otázka již v sobě skrývá větší rozptýl. 12,2 % respondentů zařazuje výuku téměř ihned, max. do půl roku, 25,6 % uvádí, že žáky seznamují s akordovou hrou ve druhé polovině prvního ročníku. 35,6 % začíná s výukou písniček podle akordových značek od druhého ročníku, 24,4 % respondentů k akordové výuce přistupuje až ve třetím a 2,2 % respondentů až ve čtvrtém roce studia.

Diskuze k dotazníkovému šetření

Kvantitativní metoda (dotazníkové šetření) byla zvolena z důvodu možnosti oslovit poměrně široké množství respondentů ze všech krajů České republiky. Vzhledem k relativně velkému množství odpovědí se podařilo získat dostatečný sběr dat k vyvození závěrů.

Kvalitativní výzkumné metody se, na rozdíl od kvantitativních výzkumných metod, ptají „proč“ a „z jakého důvodu“, kvantitativní odpovídají na otázky „jak často“ a „kolik“³⁴, a nejsou proto schopné přinést tolik detailů jako kvalitativní metody. Tato nevýhoda dotazníkového šetření byla zmírněna vložением otevřených otázek, kde měli dotazovaní možnost se volněji vyjádřit. Otázkou samozřejmě stále zůstává, jak k výuce přistupují další pedagogové vyučující na ZUŠ klasickou kytaru.

³⁴ Srov. KOZEL, R., Lenka MYNÁŘOVÁ a Hana SVOBODOVÁ. *Moderní metody a techniky marketingového výzkumu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3527-6, s. 158–159.

Dotazníkové šetření mohlo ovlivnit složení samotného dotazníku a skutečnost, jak byly otázky nastavené. Vhodné by jistě bylo zjistit, jaké procento žáků klasické kytary ZUŠ opouští ve srovnání s žáky, kteří na ZUŠ studují hru na jiný nástroj. Přínosné by nepochybně bylo i oslovení samotných žáků klasické kytary. Zde by ale bylo nutné školy obejít a dotazníky osobně předat, což by samozřejmě bylo komplikované a znamenalo by to zejména získat menší vzorek ze všech krajů České republiky.

Přestože většina respondentů, 93,7 % (90 respondentů z 96) uvedla, že hru písni podle akordových značek zařazuje, 24,4 % respondentů ji zařazuje ve třetím a 2,2 % respondentů až ve čtvrtém ročníku. Zde je nutné se ptát, zda pro některé žáky není výuka podle akordových značek zahájena pozdě. Než se dostanou do třetího či čtvrtého ročníku, mohou mezitím ztratit motivaci a chuť pro pokračování ve studiu.

Vzhledem k šetření, které bylo provedeno, je však nutné zmínit, že se jistě situace oproti 20. století výrazně zlepšila. Ačkoli učební osnovy pro hudební obor v základních uměleckých školách byly schválené MŠMT č. j. 15 987/89 dne 30. 6. 1989,³⁵ mnoho pedagogů si volí metody a formy výuky podle svého uvážení. Pokud by se pedagogové drželi striktně učebních osnov pro klasickou kytaru, došlo by k seznamování s akordovými značkami opravdu až ve třetím ročníku.³⁶

³⁵ Dostupné na WWW: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/ucebni-osnovy-hudebniho-oboru-zus> [cit. 2020-02-22].

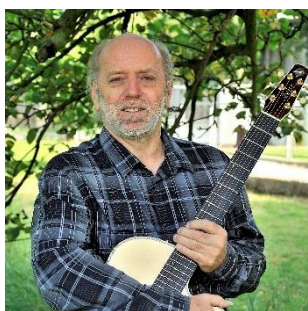
³⁶ Tamtéž

5.3 Vyjádření vybraných osobností k výuce hry na kytaru

O vyjádření k metodám výuky hry na kytaru bylo prostřednictvím mailové korespondence požádáno celkem třicet tři vybraných zástupců z řad významných osobností české hudební scény – aktivní kytaristé, lektoři, skladatelé a publicisté. Výběr osobností byl proveden podle osobního uvážení autorky, záměrem bylo zejména oslovit aktivní kytaristy různých hudebních žánrů. Na položené otázky odpovědělo prostřednictvím elektronické pošty třináct osobností. S kytaristou, skladatelem a pedagogem Milanem Zelenkou a kytaristou a publicistou Stanislavem Barkem byl proveden rozhovor osobně.

Otázky zaslané prostřednictvím mailové korespondence:

1. Domníváte se, že je pro začínající žáky vhodnější vést výuku klasicky, tzn. pouze podle not, začínat hru na prázdných strunách atd., a akordovou hru písniček zařadit až po zvládnutí určité techniky, třeba i po delší době?
2. Nebo byste preferoval/a akordovou hru zařadit ke klasické výuce současně, téměř od začátku? Např. z důvodu motivace – aby žáky neodradilo monotónní opakování a z jejich pohledu malé pokroky, kdy mají pocit, že i po několikaměsíčním hraní nic neumí a nedokáží se doprovodit ke zpěvu.
3. Jak vy sám/sama jste začínal/a s hrou na kytaru? Začal/a jste rovnou s klasickou výukou, nebo jste se zpočátku sám/sama nejdříve naučil/a nějaké akordy k písničkám a pak teprve event. pokračoval/a v klasickém studiu? Nebo jste pouhý samouk?



Stanislav Barek

Vynikající kytarista, publicista a pedagog se zkušenostmi s výukou v Čechách i Německu. Ředitel a dramaturg festivalu „Kytara napříč žánry“, kterého se účastní špičkoví kytaristé z celého světa, ale i studenti různých uměleckých škol. V dubnu 2017 v rámci tohoto festivalu opět zahrál jeden z nejlepších kytaristů současnosti Tommy Emmanuel. Velice úspěšná je Barkova kytarová škola „Kytara pro samouky“.

Obrázek 14 – Foto S. Barek³⁷

Otázka: Čemu vy dáváte přednost: aby dítě hrálo nejdříve akordy a pak se pomalu dostalo k notám?

„Já mám nejraději, když ke mně přijde dítě, které prošlo nějakou přípravkou. Úplně optimální je, pokud tam chodí rok dva, naučí se trochu rytmus, trochu zpívat, trošku noty. A když do přípravy nechodí, tak s nimi noty ze začátku vůbec nedělám. Také záleží na věku, ale bez ohledu na to, kolik je tomu člověku let, tak nikdo nechce ze začátku hrát noty. To musí být výjimka. Pokud někdo přijde a řekne – chci dělat noty, tak je s ním dělám, jinak ne. U kytary je problém ten, že na rozdíl např. od klavíru se na ní musí tón vytvořit. Musí se dobře zmáčknout struna u pražce, pak ještě brknout, a to je pro dítě velice těžké, je to těžké ze začátku i pro dospělého. Když přijdete ke klavíru a zmáčknete klapku, tak tón zazní, ale u kytary si tón musíte skutečně vytvořit.

Malé děti učím nejdříve akordy na třech strunách. Když to zvládnou, tak začneme hrát akordy celé. No a třeba ten první rok neděláme žádné noty a v momentě, kdy hru trochu zvládnou, tak se zeptám – chceš hrát noty? Vždycky jim vysvětlím, že noty jim otevrou nové obzory. Ukážu jim příklady, co můžou hrát, když mají noty, jak si můžou transponovat atd. A vlastně i moje škola, kterou jsem napsal, je přesně takto koncipována. Žáci se tam naučí nejprve základní, tzn. ze začátku jenom akordy, mají tam tabulaturu pro pravou ruku, která se normálně používá pro levou. Tady je tabulatura jenom tak, aby věděli, jakou strunu mají zahrát. Myslím si, že toto je nejlepší způsob. Stejně se domnívám, že 99 % z nich klasiku hrát nebude.

Před několika lety jsem učil tři měsíce na ZUŠ. Připravoval jsem osmiletého chlapečka ke zkoušce za první ročník, měl hrát a moll aiolskou. Ten hoch vůbec nevěděl, co hraje, byl úplně mimo, vůbec neznal noty. Nakonec jsme to udělali tak, že jsem mu u každé noty napsal pomůcku, kde to má hrát a on se to podle toho naučil, ale

³⁷ Archiv S. Barka.

podle not to vůbec nehrál. Skončil první ročník a neznal ani notu, protože to prostě vůbec nechápal. Já jsem se mu to snažil vysvětlit, ale on absolutně odmítal. A myslím si, že u takto malých dětí nemá smysl zabývat se notami.

Já se přiznám, že se v tom školství dnes moc nevyznám, protože v hudebce, tedy ZUŠ, neučím už spoustu let. Skončil jsem koncem 70. let a už jsem pak nikdy ani nechtěl pokračovat, právě z těchto důvodů. Ten systém je strašně konzervativní a mám pocit, že se na tom za ta léta moc nezměnilo, protože když jsem učil ty tři měsíce, tak jsem přesně viděl, jak se to dělá stejně jako v těch sedmdesátých letech. Měly by se tam dodržovat osnovy. Nevím, jestli ti učitelé mají nějakou volnost, nebo nemají, ale trochu mám pocit, a říkám to veřejně už třicet let, někdy mě za to peskují, že prostě ani ti učitelé to sami neumějí. Oni hrají na konzervatoři stupnice, kadence, rozložené akordy, stupnice v intervalech a obraty, což je v pořádku, ale v podstatě neumějí zahrát doprovod k písničce. Já si pamatuji na sebe, když jsem skončil konzervatoř v roce 1981, nebo těsně před jejím ukončením. Působil jsem tehdy v Rumburku. Místní kapela potřebovala kytaristu, šel jsem tedy za kapelníkem a řekl jsem mu, že bych měl zájem s nimi hrát. Tenkrát jsem hrál Impromptu od Truhláře, docela těžkou věc. Kapelník mi tedy řekl, ať mu ukážu, co umím. Tak jsem mu tam začal hrát toho Truhláře. A on říkal, »no to je bezvadný«. »A umíte zahrát třeba blues, nebo něco podobného?« A já říkám, »no to moc ne«. Tak mě vyzval, ať to zkusím, řekl mi nějaké akordy a dvanáctku a já jsem na něj koukal jak vejř a vůbec jsem netušil, co po mně chce. A on říká, »no víte, to je problém, my bychom potřebovali kytaristu, který se vyzná v akordech a který je schopen zahrát dvanáctku a zahrál základní improvizaci«. Nechal jsem to tedy být a říkal jsem si, no jo, ale k čemu mi ta konzervatoř tedy byla? Protože klasiku jsem hrát nechtěl.

Pak jsem přišel do Prahy a díky kamarádovi z konzervatoře, Michalu Ambrožovi, se seznámil s různými kytaristy. Pro mě to byly tenkrát velké vzory, třeba Pavel Skála, Michal Pavlíček a jiní. Stali se z nás přátelé a já jsem se od nich pomalu začal učit hrát třeba blues. Poprvé mi Pavel Skála vysvětlil dvanáctitaktové schéma a základní rockový doprovod s přízvukem na druhou a čtvrtou. No a já jsem byl zvyklý na klasiku, tehdy jsem vůbec nevěděl, o co jde.

Pak jsem si založil bigbeatovou skupinu a celou dobu se to učil a zároveň učil v kulturním domě, kde jsem měl jistou svobodu, na rozdíl od hudebky. Ale vlastně jsem ani učit moc neuměl. Učil jsem klasiku i písničky, ale v těch jsem si moc jistý nebyl, protože jsem to sám nikdy nehrál. Myslím si, že i toto je důvod, proč se děti strašně

málo učí hrát písničky a akordy. Zaprvé jsou učitelé svázáni osnovami a zadruhé proto, že oni to často ani neumí. Když vystudujete konzervatoř a nejste aktivní muzikant v kapele, prostě vás to nikdo ve škole nenaučí. Člověk je zvyklý z konzervatoře doma cvičit látku, kterou potřebuje do školy. Vlastně se ve většině případů naučíte průměrně hrát klasiku a těžko si můžete udělat na této úrovni dvouhodinový repertoár na celovečerní koncert a s ním jezdit a hrát koncerty. Takže vám nezbývá nic jiného, než sedět na hudebce a učit klasiku, která většinu dětí nebaví. Já si myslím, že to je špatný základ výuky kytary u nás. Přesvědčuji se o tom dnes a denně.

Napsal jsem kytarovou školu zaměřenou jenom na doprovody písniček a prodalo se jí několik desítek tisíc. Je to z toho důvodu, že lidé chtěli hrát písničky a ne jenom klasiku. V krátké době se podle ní naučili hrát pár akordů doprovodů a to je vlastně to, co chtějí. Samozřejmě je dobré hrát i takovouto muziku s učitelem, který je naučí správné držení nástroje a občas něco vysvětlí k technice hry. Začali za mnou chodit rodiče s dětmi, které navštěvovaly ZUŠ, že je to nebaví a chtějí hrát akordy a písničky. Momentálně mám těchto žáků pět. A najednou vidím, jak ty děti úplně ožijí. Pro některé je těžké i toto, ale většinou jsou schopni naučit se písničky během dvou měsíců, i když v pomalém tempu. A má to i jiný aspekt, nejen, že si umí zahrát písničky. Začínám s nimi dělat nejdříve hlavně rytmus. Kolikrát jim i napíšu špatně akordy, aby to poznaly. Učím je tóniku, subdominantu a dominantu. Učí se tím harmonické cítění a rytmus. Učím je, aby hrály rytmicky pravidelně, i když udělají chybu. Pokud ke mně chodí třeba dvě děti dohromady, musí vědět, že se nemůžou zastavit, protože ten druhý je už pak úplně jinde, musí pokračovat. Souhra má velký význam, písničky se učí jako celek. Toto jsou všechno důležité věci. Pak se z nich stanou lidi, kteří umí zahrát písničku, umí najít akordy, transponovat do jiné tóniny. Učím je i používat kapodastr. Nikdy jsem neslyšel, že by se ho v hudebce učily používat. A když toto všechno umí, tak jim řeknu, nechceš tedy zkusit noty? A s některýma začnu a někteří nechtějí. Chodí ke mně jeden kluk šest let a hrát noty nechce. Tak hrajeme Deep Purple, Beatles, co se mu líbí. Už mu to hezky jde. Kdyby chodil do ZUŠ takových let, tak by hrál jen klasiku. I když nechci paušalizovat, jsou i výjimky. Byl jsem na koncertě jedné ZUŠ a také tam hráli Claptona apod., ale myslím si, že to jsou stále jen výjimky.

To je i důvod, proč dělám festival „Kytara napříč žánry“. Všude byly zaměřené festivaly jen na klasiku. A za těch dvacet let, co festival organizuji, se mi alespoň podařilo, že lidé začali vnímat kytaru jako sólový nástroj v mnoha žánrech. Velkou

úlohu v tom měl i Tommy Emmanuel, kterého začali brát vážně i klasici. Začali ho zvat i na klasické festivaly. A postupně se začaly bořit hranice mezi žánry.

V Německu jsem učil na dvou typech škol, na normální hudebce (Městská hudební škola) a VHS (Volkshochschule), kde jsou i jiné obory než hudební, hlavně pro dospělé. Měl jsem i v němčině udělaná skripta, která byla podobně koncipována jako moje kytarová škola v češtině. Vlastně německá skripta byla dříve na světě než učebnice v češtině a vytvořila vlastně podklady pro tu českou kytarovou školu.

Na německé hudebce byly také přehrávky, vysvědčení atd., ale nebylo to tam tak striktně svázané osnovami. Měl jsem více svobody ve výuce žáků, i když znalost not a teorie byla také vyžadována. Ale menší děti mohly hrát na přehrávkách třeba jenom písničky. Co jsem měl možnost poznat tamější učitele, tak všichni učili písničky. Někteří více, někteří méně, ale všichni. A na přehrávky bylo jedno, co kdo hrál, nebylo to dané.

Co se týče věku, nejdříve je dobrá ta příprava, ale zábavná, ne nudná. A pro samotnou hru je myslím optimální věk 9–10 let. V hudebkách berou od sedmi, ale přijde mi to nesmyslné. Když porovnáte dítě, které začalo v sedmi a které v devíti, tak to starší ho tak rychle dožene, že nemá smysl, aby se učilo dříve. Dobrá je ta příprava, flétnička, nebo i piano, aby získaly rytmus, harmonické citění. Prostě nějaký nástroj, kde není tak komplikované vytvořit tón.

Hlavní je, aby učitel tím nástrojem žil. Kytara je zajímavá tím, že to není jen jednohlasný nástroj.³⁸

³⁸ Rozhovor se uskutečnil dne 17. 2. 2020 v Praze. Stanislav Barek souhlasí s použitím jeho obsahu pro účely této práce.



Pavel Dobeš

Písničkář, textař a skladatel, jehož začátky jsou spojeny s ostravskými bigbeatovými kapelami. Postupně se zaměřil na country a folk (B-komplex, později Minimum), známé jsou jeho ostravské songy, ale i písničky, které čerpají náměty z běžného života. V 80. letech začal intenzivně koncertovat, opakovaně byl hostem v divadle Semafor, vystupuje v rozhlasu i televizi. Od roku 1988 vydal dvanáct alb.³⁹

Obrázek 15 – Foto P. Dobeš⁴⁰

„V šedesátých letech 20. stol. přišla do Československa taková módní vlna, že všichni kluci museli hrát na kytaru. Nevím, jestli to víc zavínili Beatles, country muzika nebo film Starci na chmelu. Skautské hnutí a tramská píseň, ty znaly kytaru už dříve a ta jejich se více blížila klasickému stylu hry. My ve městech, „mastňáci“, jsme také chtěli hrát, ale do hudební školy jsme se kvůli tomu nepřihlásili. Neměli jsme trpělivost čekat a cvičit několik let. My jsme chtěli hrát hned. Ted'! A tak jsme si opisovali a kreslili ty nejjednodušší akordy a učili se navzájem a s pěti naučenými akordy už jsme klidně mohli hrát bigbít. A také hráli. Hned a ted'! Když jsme si sedli k ohňům a vzali do ruky dřevěnou gibsonku s kovovými strunami, mělo to hned větší šmrnc než měkké tramské „španělky“ se strunami z bůhvíčeho. Když jsme ve sklepech našich panelových domů zapojili elektrofonické kytary do aparatury, stačilo i staré rádio nebo zesilovač od promítačky z kina, panelák se otrásal bigbítem. V té době a vlastně až do devadesátých let se ve všech hospodách hrálo a zpívalo, protože tímto jednoduchým stylem (akordickým, jak vy říkáte) uměl téměř každý. Klasický styl je určitě vznešenější a jediná klasická kytary nahradí svým způsobem hudební trio nebo kvartet. Je tam bas, je tam zastoupen rytmus, jsou tam melodie i harmonie. Podobně jako v liverpoolském obsazení: Paul McCartney, Ringo Star, George Harrison a John Lennon. Kdybychom se tenkrát všichni učili klasicky, dnes by z nás všech už byli opravdoví mistři. Ale musíte uznat, že takový přetlak kytarových umělců by Pražské jaro nezvládlo, nevydrželo. A tak s veškerým respektem ke klasické kytaře musím nakonec prohlásit, že život v 60., 70., 80. i 90. letech byl veselejší právě díky té zjednodušené, akordické kytaře. Byla to doba krásná. Doba družnosti a přátelství. Tolik k tomu našemu stylu.“⁴⁰

³⁹ Srov. dostupné na WWW: <https://www.paveldobes.cz/> [cit. 2020-02-22].

⁴⁰ DOBEŠ, P. Re: *Prosba o vyjádření* [elektronická pošta]. Message to: Pavlína Černá. 20. února 2020 cit. 2020-02-22]. Osobní komunikace, citováno se svolením autora.



Zuzana Dumková

Výrazná zpěvačka, kytaristka, skladatelka a textařka působící na české hudební scéně od počátku 90. let. Žánrově má velice blízko k jazzu, ale i folk-rocku a písničkářství. Výjimečná je zejména svojí autorskou tvorbou. V kapele po jejím boku stojí přední muzikanti, např. saxofonista Marcel Bárta, bubeník Miloš Dvořáček či baskytarista Andrés Ibarburu. S albem *Balance* byla nominována na žánrovou cenu Anděl 2007.⁴¹

Obrázek 16 – Foto Z. Dumková⁴²

„Také učím na kytaru a stejnou otázku zrovna řeším a musím říci, že jde vždycky o to vytáhnout z žáků to nejlepší a hlavně je to opravdu u každého jiné. Já např. dělám každému studijní plán na míru (podle jeho momentálních schopností). A dělala jsem to tak vždycky. I když jsem učila ve škole nebo soukromě, jako nyní. Pokusím se to tedy shrnout ve svých odpovědích.

Odpověď na 1. – 3. otázku:

Vždy záleží na míře talentu, věku a žákově představě o jeho hře na kytaru (tzn., jak a co chce na kytaru hrát). Skrze to nejsnadnější (hra na prázdných strunách, střídavé vybrnkávání tónů prsty pravé ruky, tvorba akordů a seznamování se s pozicemi jednotlivých tónů na hmatníku).

Já sama jsem se učila nejprve na housle a později, v 10–11 letech jsem přibrála ještě hru na kytaru, coby samouk. Učila jsem se pouze náslechem akordy a celé písničky (nejdříve na hudbě Beatles, folku, folkloru, latině atp.), nevěda co hraji a až o 4 roky později jsem začala studovat hru na klasickou kytaru. Obojí mě ohromně obohatilo a inspirovalo. A dospěla jsem k názoru, že opravdu záleží na tom, co chce žák v budoucnu hrát za hudební styl a ať se rozhodne jakkoli, měl by vědět, co hraje, tzn. učit se hrát podle not a souběžně s tím studovat akordickou hru. Oba způsoby výuky hry na kytaru se vzájemně velmi dobře doplňují a činí celé studium hry zábavnějším, protože v hudbě by mělo jít především o muziku.“⁴³

⁴¹ Srov. dostupné na WWW: <http://www.zuzanadumkova.cz/booking/> [cit. 2020-02-15].

⁴² Dostupné na WWW: <http://www.zuzanadumkova.cz/fotogalerie/img0241/> [cit. 2020-02-15].

⁴³ DUMKOVÁ, Z. Re: *Prosba o vyjádření* [elektronická pošta]. Message to: Pavlína Černá. 15. února 2020 [cit. 2020-02-15]. Osobní komunikace, citováno se svolením autora.



Jaroslav Hutka

Písničkář, skladatel, textař, fejetonista i malíř, zakladatel a člen folkového sdružení Šafrán. Kromě vlastní tvorby se věnuje také popularizaci moravských lidových písní. Signatář Charty 77 byl pro neustálý politický nátlak v roce 1978 donucen opustit Československo. Po revoluci v roce 1989 se vrátil zpět do Čech. 25. listopadu se účastnil manifestace na Letenské pláni, kde zazpíval svoji ikonickou píseň Náměšť.⁴⁴

Obrázek 17 – Foto J. Hutka⁴⁵

1. „Já jsem asi ten nejméně vhodný na zodpovězení takové otázky. Já sám bych u sebe preferoval znalost klasické kytary i not. Někdy v páté třídě mě ale do lidové školy umění nevzali, že jsem byl už na to příliš starej, to byl samozřejmě zločin na dítěti, a tak jsem v dětství k muzice nepřišchl a věnoval se malování. V devatenácti, když jsem téměř po čtyřech letech odešel z výtvarné školy, nechali mě propadnout z ruštiny, protože jsem rok před tím založil ve škole časopis a tam měl velmi ostrý článek proti komunismu, což v roce 1965 byl problém, jsem teprve pocítil nutnost. Potkal jsem tehdy vlasáče Vladimíra Veita a Hvězdoně Cignera, rozhodli jsme se, zcela v té atmosféře šedesátých let, dělat muziku, založit kapelu. Napřed jsme mysleli na big beat, já na žádný nástroj neuměl, tak jsem měl psát texty a hrát na bubny, to jsme brali jako pitomci tak, že bubny nejsou hudební nástroj a může tedy na ně hrát každý. Pak jsme uvízli jen s Veitem, na nějakou aparaturu nebyly peníze, spíš jsme neměli ani na jídlo, tak jsme se rozhodli, že tedy jen ve dvou na dvě kytary. Já si kytaru koupil, začal se učit akordy a Pavel Řičař, dnes kytarový virtuos, mi ukázal, jak se hrají rozklady pravou rukou, tedy prstohry a tohle jsem rozvinul a na tom celou techniku postavil. Před dvaceti lety mi pravá ruka začla chromnout, tak jsem přešel na trsátko a hraju tedy jen primitivně, ale pořád mám za to, že bych si měl najít nějaké jednoduché noty z klasické hudby a tomu se také věnovat. Nepovažuji se za muzikanta, i když asi k osmdesáti písním jsem napsal melodii a zpěvák jsem omylem, ale už to tak je. Ten startovací pocit šedesátých let byl velmi silný.

⁴⁴ Srov. dostupné na WWW: https://cs.wikipedia.org/wiki/Jaroslav_Hutka [cit. 2020-02-23].

⁴⁵ Dostupné na WWW: http://www.hutka.cz/new/galery/2018/grobe/slides/dsc_0248.html [cit. 2020-02-23].

2. Tady bych se vrátil k mé špatné zkušenosti s lidovou školou umění v Olomouci. Pro ně žáci měli být cvičené opice, nebo se do toho vůbec nepouštět. Tady je asi podstatná motivace, proč se chce někdo učit na kytaru. Jestli mu má být kytara doprovodným nebo sólovým nástrojem. Děti mají ve své podstatě rády opakování, takže v tom by ta klasika se mohla chytit, pokud nebude předvedena jako mučení. Ale kdybych si mohl tehdy v dětství vybrat, chtěl bych se učit tu klasiku.

3. Tak můj začátek jsem už popsal. Učení se na kytaru pro mne znamenalo okamžitě psát písničky a tím pádem se je naučit i hrát. Já umím jen ty své písně a lidové balady, které jsem si jaksi přivlastnil. Ale u mě byl cíl vytvořit vlastní repertoár a s ním začít vystupovat, což jsme s Veitem asi za deset měsíců zvládli. Ale to neznamenal jen hrát písničky, byl to boj o život a smysl celého bylo uhájit vlastně svobodu a to je pak jiná motivace. Začátkem sedmdesátých let jsem se snažil i s hraním pohnout.⁴⁶

⁴⁶ HUTKA, J. Re: *Prosba o vyjádření* [elektronická pošta]. Message to: Pavlína Černá. 23. února 2020 [cit. 2020-02-23]. Osobní komunikace, citováno se svolením autora.



Ivo Jahelka

Písničkář, který je často nazýván také jako zpívající právník, vystudoval Právnickou fakultu UK. Přestože se aktivně věnuje advokacii, již za studií skládal veselé písně, kde tématem byly zajímavé soudní případy či zápisy ze soudních spisů. V roce 2001 připravil spolu s ČT populárně-naučný seriál Neznalost neomlouvá. Často vystupuje s kytaristou a zpěvákem Miroslavem Palečkem.⁴⁷

Obrázek 18 – Foto I. Jahelka⁴⁸

K otázkám: 1. + 2. *„Z mého pohledu žáka – tedy kluka, kterému je třeba osm let a má mnoho jiných zájmů – je určitě daleko zábavnější od samého počátku zařadit do výuky jednak klasiku a zároveň i akordovou hru. Tak jako např. při výuce cizího jazyka potěší každého žáka, že to co se naučí, může hned použít v běžném životě – tedy že alespoň něčemu rozumí a je schopen se trochu domluvit, tak i při výuce hry na hudební nástroj – speciálně na kytaru – každého potěší, když si může po příchodu z hudební školy domů zazpívat nějakou písničku a sám se přitom doprovodit.*

Vzpomínám si, že jsem v tomto věku sbíral písničky, které "letěly", psal jsem si jejich texty i s akordy do sešitu a pak jsem si je hrál a zpíval, ač jsem toho na kytaru ještě moc neuměl. Domnívám se, že z hlediska motivace žáka je takovýto přístup k výuce ten nejlepší možný. Hra na kytaru má být skutečně "zájmová" aktivita, takže ten, kdo se učí, musí z toho mít radost a hlavně to nesmí být nuda.

3. *Já jsem kytarový samouk, ale chodil jsem do Lidové školy umění na klavír. Zažíval jsem skutečnou muka, když namísto hraní na klávesy jsem musel poměrně dlouhou dobu neustále cvičit držení ruky na zavřené klávesnici klavíru a bylo zkoumáno, zda nemám zápěstí křečovitě a zda je malíček vytrčen správným směrem. Nebýt mé babičky, která na moji docházku do hudební školy přísně dohlížela, tak bych s ním asi brzy "seknul", ale nakonec jsem přece jenom vytrval a hudební základy, které jsem takto získal, se mi potom hodily i v mé hudební tvorbě a též při brnkání na kytaru.*

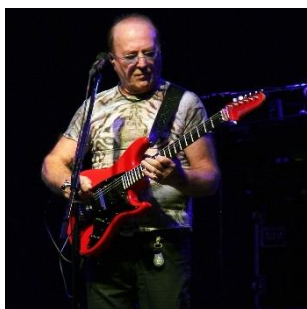
Myslím, že když se žákovi dostane v rámci výuky hry na kytaru jak základů klasiky, tak i akordové hry, je to nejlepší předpoklad pro to, aby si následně každý

⁴⁷ Srov. dostupné na WWW: <http://www.ivojahelka.cz/frames/cv.htm> [cit. 2020-02-25].

⁴⁸ Dostupné na WWW: <https://www.marianskelazne.cz/ivo-jahelka/?dateId=8181#lg=1&slide=0> [cit. 2020-02-25].

*s využitím toho, co se naučil, vytvořil svůj vlastní styl hry na kytaru, který ho odliší od ostatních a dá mu punc výjimečnosti, byť třeba jeho hra není ve srovnání s jinými brilantní. Já jsem toho ostatně typickým příkladem.*⁴⁹

⁴⁹ JAHSELKA, I. Re: *Prosba o vyjádření* [elektronická pošta]. Message to: Pavlína Černá. 25. února 2020 [cit. 2020-02-26]. Osobní komunikace, citováno se svolením autora.



Petr Janda

Rocková legenda české hudební scény, zpěvák, kytarista, skladatel i pedagog. Prošel skupinami Sputnici či Big Beat Quintet, od roku 1963 však zakotvil v kapele Olympic. V té je dlouholetým frontmanem a skupina získala za dobu své existence velké množství hudebních cen. Jejich největší hity (Jasná zpráva, Želva aj.) jsou často podtržené skvělými texty Zdeňka Rytíře, Pavla Vrby či Pavla Chrastiny.⁵⁰

Obrázek 19 – Foto P. Janda ⁵¹

„Sám jsem učil, nejen hře na kytaru, na konzervatoři Jaroslava Ježka sedm let. Tam byla situace jiná, protože všichni už hrát uměli lépe či hůře. Za tu poměrně dlouhou dobu jsem nabyl přesvědčení, že klasická kytara je poměrně mrtvej nástroj. Její možnosti se vyčerpaly nástupem elektrické kytary, která snad ještě má nějaký vývoj. To ovšem neznamená, že by se snad nedej bože měla přestat vyučovat. Každý nástroj má svoje období, kdy se stane na základě třeba jedny písničky slavný např. teď ukulele. Zažil jsem i slávu trumpety, klarinetu (Mr Ackerbilk) či trombónu. Třeba přijde i čas klasické kytary, ale já o tom pochybuji. Nad vším ční housle. Ty nepřeválcuje žádný nástroj. Je to dáno tím, že housle umí vše. Umí hrát dlouhé i krátké tóny, umí vibráto (u klasické kytary poměrně nemožné), umí hrát v intervalech i v akordech a jsou dobře slyšet. Sám jsem na housle hrál devět let. Housle mají nevyčerpatelnou historii a také neskutečně obsáhlou literaturu. Každý skladatel se snažil pro housle něco napsat. Vzpomínám, když jsem byl kluk, že jsem se vypravil do Rudolfiny na kytarový koncert mistra Zelenky a byl jsem zklamán, téměř nic jsem v poslední řadě neslyšel.

Já bych osobně doporučil začít rovnou akordy. To děti baví, bavilo to i mě. D dur (říkali jsme tomu trojúhelníček), cikánskej G dur či a moll, celkem jednoduché akordy. Někteří hráči ani jednotlivé tóny (sóla) nehrají, šmrdlají beglajt celej život a to i za peníze. Noty by člověk rozhodně znát měl.

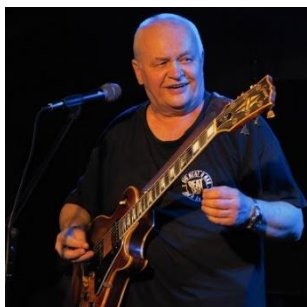
Já hrál do sedmnácti na housle a měl jsem zvládnutej prakticky světovej repertoár. Ve třinácti letech mi můj učitel přinesl kytaru a řekl mi, abych to zkusil, že na ni hrál i Paganini. A já to zkusil. Zatímco housle byly pro mě dosti otravné, kytaru jsem nepustil z ruky. Nevěděl jsem, jak se ladí a hned jsem ji uměl naladit. Neznal jsem jak se na ni hraje a za pár minut jsem se sám naučil pár akordů např. trojúhelníček. Všechny

⁵⁰ Srov. dostupné na WWW: <https://www.bestia.cz/olympic/cs/12-petr-janda.html> [cit. 2020-03-20].

⁵¹ Dostupné na WWW: https://commons.wikimedia.org/wiki/User:Bojars#/media/File:Petr_janda.jpg [cit. 2020-03-20].

*kluky-kytaristy na Vinohradech jsem dohnal za pár dní. Nebolela mě "bříška", ostatní měli puchýře, mohl jsem hrát bez problému celý den. Byl jsem od houslí vytrénovaný. Hrával jsem z not nebo spíš z akordových vzorců písničky Osvobozeného divadla. Kupoval jsem si je v notách. A pak přišel rock and roll a ten to všechno ještě posílil. Přišly první sóla na akustické kytáře se snímačem puštěné přes rádio Philips. To byla opravdická slast. Housle jsem stále ještě hrál, ale už jsem si byl jistej, že to jednou skončí. Pak jsem si s kamarádem postavil první zesilovač. Pak jsem si koupil českou elektrickou kytaru Futurama. Z dnešního pohledu jsem udělal dobře. Stále kytaru držím v ruce každý den a to i několik hodin a vždy ji беру s sebou na dovolenou či hory. Elektrická kytara udělala neuvěřitelný pokrok za poměrně krátkou historii. Dá se dokonce říct, že do určité míry převzala štafetu za housle. A taky, že to tak opravdu zní.*⁵²

⁵² JANDA, P. Re: *Prosba o vyjádření* [elektronická pošta]. Message to: Pavlína Černá. 18. března 2020 [cit. 2020-03-18]. Osobní komunikace, citováno se svolením autora.



Stanislav Kubeš

Významný rockový kytarista, který byl již v osmdesátých letech členem skupiny Jiřího Schelingerů. Dále působil v kapelách Františka Ringo Čecha, „SLS“ Leška Semelky a „ETC“ Vladimíra Mišíka. Spolu s Vladimírem Kulhánkem hrál v sestavě „ETC“ jako support kapely Rolling Stones při megakoncertu na pražském Strahově. V letech 2002–2018 byl členem formace T4 spolu s Kulhánkem a Kopřivou.⁵³

Obrázek 20 – Foto S. Kubeš⁵⁴

„Já bych preferoval jednoznačně bod č. 2 s tím, že bych se ze začátku vykašlal na nějaké klasické vzdělání, protože to ty děti akorát demotivuje a vlastně v tom stádiu jim to k ničemu není. Začal bych tedy jednoduchými akordy a funkcemi. Dále bych se nenásilně zabýval teorií, notami a hlavně rytmickým dělením se vším, co k tomu patří (zjistíte, jestli ty děti mají nějaký talent). Drtivá většina lidí, tedy i dětí, žádný hudební talent nemají, bude se Vám těžko hledat. Určitě víte, že po narození získat talent je absolutně nemožné. Potom jsou takoví jedinci, kteří mají jakousi interpretační schopnost, těch je zase z těch, co nějakým způsobem zacházejí s hudbou, naprostá většina. Z těchto entit (zaplat' Pán Bůh) nikdy žádní muzikanti nebudou. Potom tam najdete zdánlivě talentované jedince, kteří se v případě pile a zjištěného zanícení mohou státí představiteli popu (takové Vámi vychované žáky Vám v žádném případě nepřeji). No a zakončil bych to konstatováním, že se mezi námi vyskytují mimořádně talentovaní jedinci, kteří žádnou hudební výchovu nepotřebují, zpravidla si ji selektivně najdou sami.“⁵⁵

⁵³ Srov. dostupné na WWW: <http://www.prak-rock.cz/kdo-je-kdo-2/item/9-stanislav-klasek-kubes> [cit. 2020-02-22].

⁵⁴ Dostupné na WWW: [http://www.bednaklub.cz/galerie/nggallery/fotogalerie/t40118/#!prettyPhoto\[1\]/http://www.bednaklub.cz/wp-content/gallery/t4-0118/27-T4_I-fotoKASAK.jpg](http://www.bednaklub.cz/galerie/nggallery/fotogalerie/t40118/#!prettyPhoto[1]/http://www.bednaklub.cz/wp-content/gallery/t4-0118/27-T4_I-fotoKASAK.jpg) [cit. 2020-02-22].

⁵⁵ KUBEŠ, S. Re: *Prosba o vyjádření* [elektronická pošta]. Message to: Pavlína Černá. 19. února 2020 [cit. 2020-02-22]. Osobní komunikace, citováno se svolením autora.



Věra Martinová

Významná zpěvačka a kytaristka vystudovala nejdříve klasickou kytaru na konzervatoři. Na začátku své kariéry spolupracovala s dirigentem Gustavem Bromem, později byla členkou dívčí kapely Schovanky. Přestože je často nazývána první dámou české country, ona sama se považuje zejména za muzikantku, která je otevřena různým hudebním stylům. Její 3 CD největších hitů to ostatně dokazují.⁵⁶

Obrázek 21 – Foto V. Martinová⁵⁷

„Já sama jsem se ke klasické kytarě dostala od písniček. Myslím si, že je třeba děti nejdřív tak nějak navnadit a naladit na nástroj. Kytara má tu výhodu, že je vlastně malý orchestr, takže jako doprovod k písničkám je ideální. Začít s pár nejlehčími akordy a v podstatě už “za pár dní” mít možnost si zahrát a zazpívat písničku je, myslím, úžasnou návnadou jak si nástroj dopředu zamilovat.

Takže můj názor shrnuto a podtrženo. Ideální je začít naopak s lehkými obraty akordů a jednoduchými doprovody k písničkám a pak teprve přejít k notičkám.“⁵⁸

⁵⁶ Srov. dostupné na WWW: <http://www.martinova.cz/bio/> [cit. 2020-02-23].

⁵⁷ Dostupné na WWW: <https://www.holesov.info/278-vera-martinova-zazpiva-ve-velkem-sale-na-zamku.html> [cit. 2020-02-23].

⁵⁸ MARTINOVÁ, V. Re: *Prosba o vyjádření* [elektronická pošta]. Message to: Pavlína Černá. 19. února 2020 cit. 2020-02-23]. Osobní komunikace, citováno se svolením autora.



Vladimír Merta

Hudebník, esejista, spisovatel a architekt pochází z hudebně nadané rodiny (otec hrál na housle, matka zpívala). Na FAMU vystudoval filmovou a televizní scenáristiku a režii, na ČVUT architekturu. Věnuje se kromě jiného i filmové, divadelní a scénické hudbě či zhudebňování poezie. Ve vlastním vydavatelství ARTeM vydal knihu textů, školu hry na harmoniku a kytaru i zvukové nosiče.⁵⁹

Obrázek 22 – Foto V. Merta⁶⁰

1. „Každý žák je jiný. Ideální učitel by měl vycítit, jak na tom kdo je. Po půl roce, kdy se může každý zorientovat v pozici pravé a levé ruky, nezávislosti palce a prstů, případně ještě zvládnout základy hry dopadem, je vhodné proložit cvičení zpěvem (žák si zpívá to, co právě cvičí). U nadaných improvizátorů (je jich menšina, ale jsou takové talenty) lze začít doprovodem (T, SD, D, případně V. moll stupeň) a podporovat je v technice hry až po půl roce, kdy už se sami unaví svými písněmi a budou přístupnější technickým radám. Vycítit individualitu, nepostupovat podle osnov.

2. Je rozdíl, zda pracuješ s dětmi (ty potřebují trpělivost, ukázat, někdy i hrát za něj třeba levou ruku, zatímco dítě hraje rytmus), nebo s týnejdžry, kteří už většinou umí akordy. Pak je lepší vyjít z jejich osobnosti a nabídnout třeba folkové strojky nebo barevnější hru (u kobylky, brush, hamering, třeba i s prstýnkem). Výuka by měla pokaždé přinést něco nového.

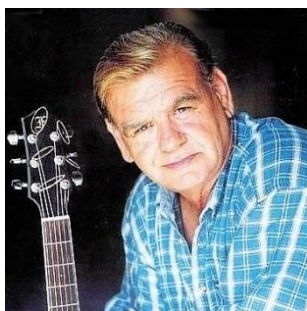
3. Chodil jsem ledabyle a bez větší pile rok a půl do lidušky. Měl jsem štěstí — prof. Bayerle byl tolerantní, postavil mi ruku (k tomu je hra prázdných strun dobrá) i ohnul palec. Ale já měl přirozené dispozice. Zastavil jsem se na složitějších notách, kolem osmého taktu se mi začaly míhat noty, vymýšlel jsem si nebo hrál po paměti, takže mě slušně vyhodil. Pak jsem začal znovu podle J. Baez a P. Seegera a našel jsem poměrně rychle svůj styl. Ale bez průpravy bych se asi zbytečně motal kolem zbytečných zlovyků a chyb. Pro mne bylo důležité zpívat si současně s doprovodem, nacházet barvy, oddělit bas od prstů. Ve folku je důležitější cit pro žánr a nasazení zevnitř. Pro klasické hráče naopak vytvoření návyků (číst o dva takty dopředu, to mi nikdy nešlo). Pro rozšíření

⁵⁹ Srov. dostupné na WWW: http://www.vladimirmerta.cz/vm_cuvit.php [cit. 2020-02-27].

⁶⁰ Dostupné na WWW: <https://furchguitars.com/cs/umelci/vladimir-merta/> [cit. 2020-02-27].

*obzorů doporučuji osahat si i housle, klavír a flétničku. Člověk se tak dostane blíž k hudbnosti, která se nedá moc naučit, ale lze k ní ukázat cestu. Obdivuji Vaši práci a snahu dobrat se ideální cesty k nástroji, ale mám dojem, že valná většina malých děček nemá svou představu, jak by chtěli znít. Ten vnitřní obraz, jakási mentální mapa, je to, co nakonec žáka dovede na úroveň, která je mu vlastní. Mé postřehy jsou ovšem podloženy zkušeností z kolektivních rychlokurzů, které jsem kdysi vedl pro 30 žáků. Každý už ovšem něco uměl. Šel jsem od jednoho ke druhému, ukazoval techniku, a při tom povzbuzoval, co kdo přinesl sám za sebe. Ve folku je taky důležité sladit doprovod s barvou hlasu. Pokud bych měl dát jedinou radu: zpívejte si současně s nácvikem rytmu, continuity a výrazu. Povzbuzuje to celkový obraz, který z každého hráče vyzařuje.*⁶¹

⁶¹ MERTA, V. Re: *Prosba o vyjádření* [elektronická pošta]. Message to: Pavlína Černá. 27. února 2020 [cit. 2020-02-27]. Osobní komunikace, citováno se svolením autora.



František Nedvěd

Přední český kytarista a zpěvák z oblasti folku, country a tramské písně. Patří mezi zakládající členy tramské kapely Toronto, která se později přejmenovala na Brontosaurusy. Mimo jiné hrál se skupinou Spirituál Kvintet a zejména s bratrem Honzou. Jejich vyprodaný koncert na Strahově patří dnes již mezi legendární. Občas vystupuje se skupinou Tiebreak a také se synem Vojtou.⁶²

Obrázek 23 – Foto. F. Nedvěd⁶³

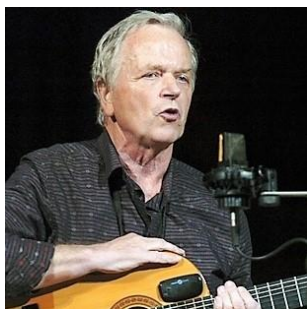
„Podle mé vlastní zkušenosti jsou oba aspekty výuky velmi důležité. Rozhodně je potřeba naučit děti všechno, co k muzice patří. To znamená teorii, noty, význačné skladatele, jejich díla, umělce, kteří díla provozují. Ale aby se ten malý človíček netopil v něčem, co ho teoreticky nebaví, je nutné odměnit ho něčím, co ho zaujme a pobaví. A to je podle mne učivo, které směřuje k výsledku. To jest písnička, kterou si dokáže zahrát. Dokáže zahrát svým rodičům, kamarádům. Ti jistě ocení jakýkoliv výsledek jeho snažení. A tím pádem pozvedne jeho sebevědomí a někde v sobě si řekne: To přece stojí za to, abych se naučil pár nezáživných informací, když budu moci ukázat, co dovedu a co jsem se naučil. Tedy já doporučuji zařadit od začátku výuky i praktické hraní a dokonce i určitou praxi ve formě soutěže. Každý výsledek potom přinese ovoce i pro nezáživnou teorii. V souvislosti s těmito aspekty budou na sebe navazovat i zájmy malých muzikantů, objevování souvislostí, akordů, hraní lehkých hudebních linek a tím využití toho, co se v teorii naučili. To je ale už úkol pedagoga, jak si s tím poradí.

Já jsem právě ten případ praktického hraní na louce, u táboráku i v restauraci, kde jsem získal techniku a vytrvalost. Přišel jsem sám na to, že je potřeba se učit teorii.“⁶⁴

⁶² Srov. dostupné na WWW: <https://www.frantisek-nedved.cz/> [cit. 2020-02-22].

⁶³ Dostupné na WWW: <https://www.frantisek-nedved.cz/fotogalerie> [cit. 2020-02-22].

⁶⁴ NEDVĚD, F. Re: *Prosba o vyjádření* [elektronická pošta]. Message to: Pavlína Černá. 20. února 2020 [cit. 2020-02-22]. Osobní komunikace, citováno se svolením autora.



Jiří Tichota

Kytarista, zpěvák, loutnista, muzikolog a textař, zakladatel skupiny Spirituál Kvintet. Významná je jeho muzikologická činnost, neboť provedl kompletní soupis české loutnistické literatury, z nichž některé rukopisy byly souborně sepsány vůbec poprvé. Tichota je člen porot několika country a folkových uměleckých soutěží. Několika hesly přispěl do Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby.⁶⁵

Obrázek 24 – Foto J. Tichota⁶⁶

„Sám jsem samouk, a tak jsem postupoval živelně, hrál jsem to, co mě právě zajímalo, bez nějakého systematického postupu. Samozřejmě jsem začínal hrou akordickou, ale protože mě zajímala i tzv. vážná hudba, brzy jsem zkoušel hrát i podle not a to nejen kytarových, ale přebírával jsem si i hudbu např. pro klavír, vokální díla atd. Tahle praxe ve spontánním přehrávání not se mi pak velmi hodila, když už jsem dosáhl slušné úrovně, protože na rozdíl od absolventů konzervatoře, kteří hráli koncertantní hudbu z paměti (při mnohonásobném opakování a pilování to bylo samozřejmě) jsem byl zvyklý na hru prima vista, a tak jsem byl brzy zván do nejrůznějších studií v rozhlasu k natáčení kytarových partů do komorní, symfonické, filmové aj. hudby, kde nešlo o nějakou koncertně podanou interpretaci, ale o pohotovou hru z not, příp. o schopnost upravit si rychle noty, psané nekytaristou. Takže k Vašemu dotazu – sám bych dával přednost cca bodu 2 – a navíc bych se snažil využít mimořádné schopnosti kytary učít vnímat hudbu nejen po stránce melodické, ale cítit latentní harmonii, vnímat základní tonální funkce a postupně je obohacovat dalšími, těmi "navíc", které teprve otvírají dveře do lákavé sféry tvůrčí. Tam pak na disponované žáky čeká i zábavná disciplína improvizace, ke které by – podle mne – měla také výuka všestrannosti v hudbě adepty vést. Hlavně ale považuji za důležité, aby dobrý vyučující přihlížel k dispozicím žáků, ponechával jim – jistě v určitých mezích, nikoliv jako projev bezradnosti – určitou možnost vybírat si zaměření svých hudebních zájmů trochu sám. To je to specifické pro kytaru – byla vždy nástrojem vhodným ke vzbuzení zájmu o hudbu obecně, protože ve

⁶⁵ Srov. dostupné na WWW: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1186000189-13-komnata/216562210800017-13-komnata-jiriho-tichoty/> [cit. 2020-02-22].

⁶⁶ Dostupné na WWW: https://sedmicka.tyden.cz/rubriky/jiri-tichota-ze-spirituál-kvintetu-se-sveril-jak-je-tezke-se-uzivit-hranim_338528.html [cit. 2020-02-22].

sféře hry doprovodné umožňuje aktivní muzicírování již ve stadiu začátku, což je právě u dětí podle mého názoru důležité. Ale jak jsem řekl – jsem autodidakt.“⁶⁷

⁶⁷ TICHOTA, J. Re: *Prosba o vyjádření* [elektronická pošta]. Message to: Pavlína Černá. 20. února 2020 [cit. 2020-02-22]. Osobní komunikace, citováno se svolením autora.



Zdeněk Vřešťál

Kytarista, zpěvák, hráč na fukací harmoniku, skladatel a producent, známý především z kapely Nerez, kde spolu se Zuzanou Navarovou a Vítem Sázavským tvořil výjimečné autorské trio. Mimo jiné byl členem skupin Prvoci, Krausberry, Pedopat a kapely Jarka Nohavici. Jako producent spolupracoval s bratry Ebenovými, Marií Rottrovou či Jiřím Schmitzerem. Momentálně vystupuje s kapelou Neřež.⁶⁸

Obrázek 25 – Foto Z. Vřešťál⁶⁹

„1. Myslím si, že je dobré učit se na kytaru jak "klasicky", tak i "populárně" - žáka vždy potěší, když už se dokáže v nějaké jednoduché písničce doprovodit na kytaru. Ale opakují, mělo by to být současně, protože akordy, to je harmonie a když je toto tajemství odkrýváno poutavě, žák si časem sám bude hledat "své" akordy, bude přemýšlet, proč právě onen konkrétní akord je v písničce dobrý nebo špatný. A noty jsou vlastně skvěle vymyšlený systém, jak hudbu zaznamenat – takže bychom je měli znát.

2. Odpověď už je v první části. Není nic horšího než vysvětlovat něco teoreticky – když neřekneme proč a k čemu to je. Hrát jenom etudy nikoho nebaví – i když je to samozřejmě už kvůli technice nutné.

3. Já bych byl špatný žáček. Můj starší bratr zpíval v kapele, dejme tomu popové, a já mu to záviděl. Chytnul jsem se proto kytary a naučil se několik prvních akordů. Pak jsem jednou sáhnul na kytaru kousek vedle a ono to znělo zajímavě. Začal jsem si vymýšlet vlastní akordy a harmonie. Potom přišla i neotřelá melodie, která byla vždycky spojená s nějakým základním textovým obratem. Začal jsem psát písničky. S každým dalším zajímavým akordem nebo sledem akordů přišla i nová písnička. Takhle už jsem jich napsal asi 300 a od té doby se živím muzikou. Ale může za to asi i můj talent a zároveň i jisté teoretické základy – ještě před kytarou jsem na základní škole chodil "do houslí" a "do trombonu". Později jsem s dalšími členy skupiny Nerez vystudoval Státní konzervatoř. Což nebylo zbytečné, protože tam nám páni profesori řekli, že způsob našeho skládání hudby je netradiční, že se to tak vlastně nemá dělat. Ale že to je bohužel krásné ... Tedy vlastně bohudík. Protože nikoli hudební teorie, ale hudba jako taková je krásná! A na závěr vzkaz pro žáky: poslouchejte svého učitele, ale zkuste

⁶⁸ Srov. dostupné na WWW: <http://nerez.me/cs/zdenek-vrestal/> [cit. 2020-02-22].

⁶⁹ Dostupné na WWW: <http://www.czechfunclub.eu/cs/skupina-nerez-a-nerez-4-unora-2010%20/> [cit. 2020-02-22].

*hledat v muzice i své cesty. Není nic krásnějšího, než objevovat Ameriku (i když se nakonec zjistí, že Amerika už je objevena ...).*⁷⁰

⁷⁰ VŘEŠŤÁL, Z. Re: *Prosba o vyjádření* [elektronická pošta]. Message to: Pavlína Černá. 20. února 2020 [cit. 2020-02-22]. Osobní komunikace, citováno se svolením autora.



Milan Zelenka

Uznávaný profesor vystudoval klasickou kytaru na Pražské konzervatoři. Dnes patří mezi naše nejvýznamnější koncertní kytaristy. Vyučuje na HAMU a Pražské konzervatoři, vede mistrovské kurzy v zahraničí. Vychoval celou řadu mladých kytaristů, mezi známé absolventy ze třídy Milana Zelenky patří Lenka Filipová a Rudolf Dašek. V posledních letech se intenzivně věnuje komponování vlastních skladeb.⁷¹

Obrázek 26 – Foto M. Zelenka⁷²

„Myslím si, že výuka kytary je bezpodmínečně závislá na věku. Velký rozdíl je, zda učíme malé dítě nebo dospělého. Tento fakt není u klávesových či smyčcových nástrojů (houslí), zde je výuka u všech vedena standardním směrem. Pokud se zaměříme na malé děti, musí nejdříve zvládnout dotek na strunu. Jeden čas jsem také učil děti a vím, jak je to nesmírně těžké. Takové pultónové hraní, písnička Halí belí, to je pro malé dítě opravdu náročné. Kantor ale nesmí využívat tvrdou metodu, jinak dítě odradí, třeba dopady bych dítě vůbec nezatěžoval. Začínal bych prázdnými strunami, pak hraní v první, druhé poloze. Akordy v tomto věku ne, když tak jen půl akordy. U starších, např. třináctiletých dětí už je to něco úplně jiného. Tam bych mozartovské principy nevolil, tady bych začínal akordy, a pak časem postupoval. Může se ale stát, že v tomto věku již přijde mladý člověk s představou, co chce hrát nebo například má základ z jiného nástroje, zde pak záleží na šikovnosti a zájmu. Pokud je člověk nadaný a má zájem, může se s ním začít pracovat a vést ho ke koncertnímu hraní.

Já sám vyrůstal v době, kdy jsme byli pohlceni trampem. Jsem Strašničák a přesto, že to bylo v Praze, scházeli jsme se s kluky, hráli takové písničky jako Ascalonu či Oklahomu. Maminka byla klavíristka, já sám tehdy také hrál na klavír. No a já postupně poznával, co kytara dokáže. Když jsme tzv. vybrnkávali, poznal jsem, jak jde u kytary využít dvojhlas, a tak jsem začal hledat kantora. Začínal jsem asi ve třinácti letech, tedy vlastně celkem pozdě. Asi po roce hraní s kamarády jsem se začal kytaru věnovat opravdově a v patnácti šel na konzervatoř. Hrál jsem náročnou skladbu od Štěpána Urbana, sám tomu ani nemůžu uvěřit, že jsem něco takového zvládl.“⁷³

⁷¹ Srov. dostupné na WWW: <http://www.milanzelenka.uvadi.cz/zivotopis.html> [cit. 2020-02-23].

⁷² Dostupné na WWW: <http://www.milanzelenka.uvadi.cz/7.html> [cit. 2020-02-23].

⁷³ Rozhovor se uskutečnil dne 20. 2. 2020 v Praze. Milan Zelenka souhlasí s použitím jeho obsahu pro účely této práce.

6 Lekce doprovodné hry na kytaru pro začátečníky

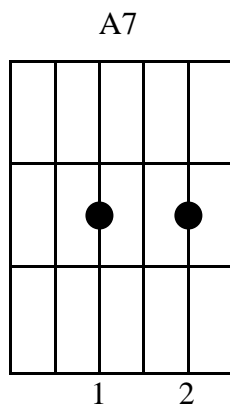
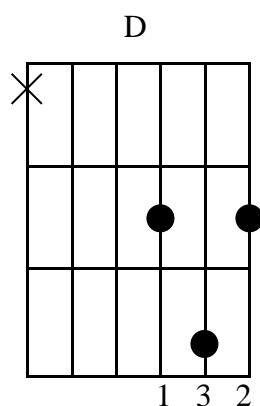
Zde je uvedena mnou navržená koncepce deseti lekcí doprovodné hry na kytaru vhodná pro děti od 10 let. Při hodinové výuce (resp. 45minutové školní hodině) 1x týdně, standardní hudebnosti žáka i jeho průměrné domácí přípravě je dítě schopno za 2,5 měsíce zahrát deset akordů a jedenáct písní. Pro ilustraci jsou zařazeny i ukázky písní, které jsou děti schopné se v průběhu této doby naučit.

Každý jednotlivec vyžaduje samozřejmě individuální přístup, je potřeba přihlížet k jeho věku, schopnostem i zájmu. Jelikož tři až pět akordů umožňuje hrát desítky písní, můžeme podle potřeby výuku zpomalit tím, že nepřidáváme nové akordy, ale doplňujeme další písně, které žák zvládne zahrát s již naučenými akordy (pomoci si můžeme transpozicí, tj. přenesením do potřebné tóniny). Při výuce používám písně s notovým zápisem, kde je jasně zřejmý rytmus i takt.⁷⁴ Cílem těchto lekcí je dítěti přiblížit možnosti nástroje, naučit ho jednoduché písničky a především ho motivovat pro další studium.

⁷⁴ Takt se v notové osnově značí kolmou taktovou čárou.

6.1 První lekce

Předpokladem pro uskutečnění první hodiny je přirozeně žákův vlastní nástroj.⁷⁵ Bereme-li v úvahu, že tedy vhodnou kytaru dítě má, nejdříve si představíme její jednotlivé části.⁷⁶ Povíme si o správném držení⁷⁷ i ladění⁷⁸ nástroje a značení prstů levé ruky.⁷⁹ Poslední bod, který si musíme vysvětlit, než přejdeme k samotné hře, je zápis akordů⁸⁰ a rytmě⁸¹ pomocí šipek. Následuje výuka prvních dvou durových akordů „D“ a „A7“. U akordu „D“ nehrajeme spodní basovou strunu „E“, je dobré si to hned od začátku uvědomovat.



⁷⁵ Viz kapitola 3 Výběr kytary a popis.

⁷⁶ Viz kapitola 3.4 Části kytary.

⁷⁷ Viz kapitola 3.6 Správné držení.

⁷⁸ Viz kapitola 3.5 Ladění kytary.

⁷⁹ Viz kapitola 3.7.1 Značení prstů levé ruky.

⁸⁰ Viz kapitola 4.1 Zápis kytarových akordů.

⁸¹ Viz kapitola 4.2 Zápis rytmu.

Pravou rukou hrajeme pouze palcem.⁸² Levou rukou se snažíme tyto dva akordy přehazovat. Prsty při přehazování neoddalujeme z hmatníku a neustále při tom dbáme na správné držení.

Na závěr hodiny vyzkoušíme akordy přímo na písničce „Jede, jede poštovský panáček“. V každém taktu provedeme úder pravou rukou zatím jen jednou, šipky naznačují, kdy úhoz dolů učinit (od basových strun k melodickým).

Jede, jede poštovský panáček

Česká

1. Je - de, je - de poš - tov - ský pa - ná - ček, je - de, je - de
2. Je - de, je - de poš - tov - ský pa - ná - ček, je - de, je - de

7 poš - tov - ský pán. Má vra - ný ko - níč - ky, ja - ko dvě
poš - tov - ský pán. Vpře - du má tru - bič - ku a vza - du

2 ry - bič - ky, je - de, je - de do Ro - ky - can.
truh - lič - ku, je - de, je - de do Ro - ky - can.

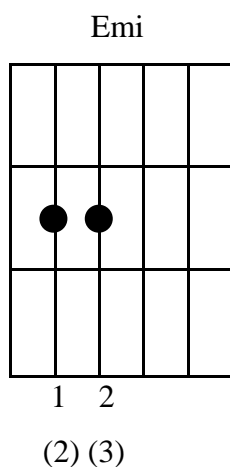
Obrázek 27 – Píseň Jede, jede poštovský panáček⁸³

⁸² Viz kapitola 3.8.2 Hra palcem.

⁸³ KOZÁKOVÁ, S., ZIMA, J. a MACEK J. *Já & písnička 1*. Vyd. 1. Cheb: Europrint, 2011. ISMN M-706509-79-2, s. 34.

6.2 Druhá lekce

Při druhé hodině je potřeba pečlivě zkontrolovat žákovo držení kytary, postavení pravé i levé ruky a případně se zaměřit na odstranění chyb. Následuje výuka prvního mollového akordu – „Emi“, u kterého je možnost dvojího prstokladu (jako i u některých ostatních akordů). Pro začátek volíme prstoklad s ukazovákem a prostředníkem.



V písničce „Když jsem já sloužil“ využijeme všechny tři dosud naučené akordy. Hrajeme stále pouze palcem, šipky opět určují, kde má být úhoz směrem dolů proveden. Ve čtvrtém a posledním taktu se mění akordy „D“ a „A7“ ihned za sebou, tudíž musíme i pravou rukou zahrát do taktu vícekrát.

Když jsem já sloužil

Česká z Berounska

The musical score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). It consists of three staves of music. The first staff has three measures with chords D, A7, and Em above. The second staff starts at measure 4 and includes a repeat sign with a first ending. The third staff starts at measure 7 and includes a second ending. Lyrics are provided below the notes.

1. Když jsem já slou - žil to pr - vní lé - to, vy - slou - žil jsem si
2. Když jsem já slou - žil to dru - hé lé - to, vy - slou - žil jsem si

4. ku - řá - tko za to. A ta kač - ka blá - to tla - čká, A to ku - ře krá - ko - ře
ka - chni - čku za to. takt až od 2. sloky,
opakovat stále vícekrát

7. bě - há po dvo - ře, má pa - nen - ka plá - če do - ma v komo - ře.

3. ...husičku...
A ta husa chodí bosa,...

4. ...vepřika...
A ten vepř jako pepř,...

5. ...telátko...
A to tele hubou mele,...

6. ...kravičku...
A ta kráva mléko dává,...

7. ...botičky...
A ty boty do roboty,...

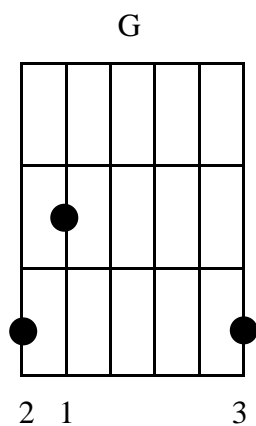
Obrázek 28 – Píseň Když jsem já sloužil⁸⁴

⁸⁴ KOZÁKOVÁ, S., ZIMA, J. a MACEK J. *Já & písnička 1*. Vyd. 1. Cheb: Europrint, 2011. ISMN M-706509-79-2, s. 41.

6.3 Třetí lekce

Jako v každé hodině si nejdříve zopakujeme již naučené akordy a písň. Poté přidáme akord „G“, který činí studentům zpočátku většinou problémy. Je to dáno tím, že prsty musíme dosáhnout na obě krajní struny „e“. Opět je nutné dbát na jejich správné kolmé postavení vůči strunám, jinak nám tento akord nebude znít správně.

Abychom si nový akord procvičili, naučíme se písničku „Kdyby tady byla taková panenka“, na které zároveň vyzkoušíme i nejlehčí čtyřdobý rytmus.⁸⁵ Pro snadné pochopení jsou úhozy značené opět šipkou směrem dolů. Zde je nutné zdůraznit, že rytmus se hraje i v případě, že v notové osnově je značená pomlka (nezpívá se).



⁸⁵ Viz kapitola 4.2.1 Zápis rytmu pomocí šipek / Obrázek 11 – Zápis nejlehčího čtyřdobého rytmu.

Kdyby tady byla taková panenka

Jihočeská

Kdy-by ta-dy by-la___ ta-ko-vá pa-nen ka, kte-rá by mě chtě - la.

5 Kte-rá by měchtě-la,___ sy-na vy-cho-va-la,___ při-tompan-nou by - la.

2. Kdybych já ti měla syna vychovati, při tom pannou býti,
ty by si mně musel kolíbku dělati, do dřeva netítí.
3. Kdybych já ti musel kolíbku dělati, do dřeva netítí,
ty bys mně musela košiličku šítí, bez jahel a nití.
4. Kdybych já ti měla košiličku šítí bez jahel a nití,
ty by si mně musel žebřík udělati, až k nebeské výši.
5. Kdybych já ti musel žebřík udělati, až k nebeské výši,
lezli bysme spolu, spadli bysme dolů, byl by konec všemu.

Obrázek 29 – Píseň Kdyby tady byla taková panenka⁸⁶

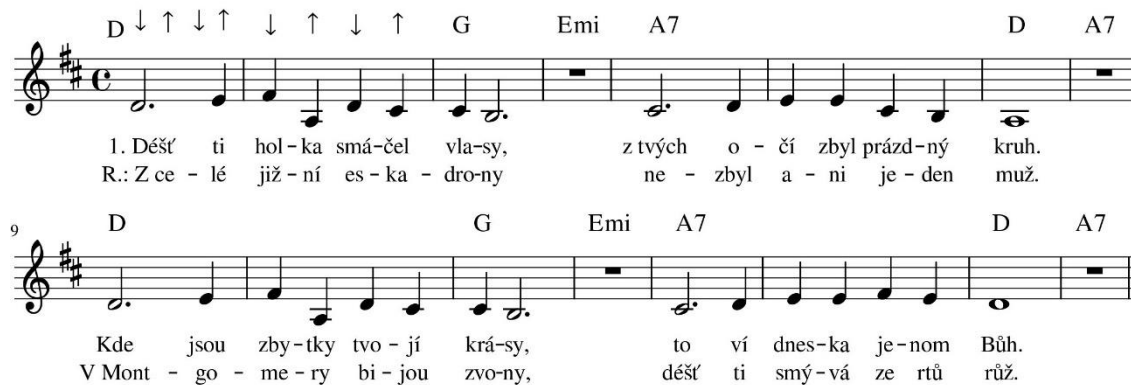
⁸⁶ JÁNSKÝ, P. *Já, písnička: Zpěvník pro žáky základních škol, II. díl.* Dotisk. Cheb: Music Cheb, 1999. ISBN 8085925028, s. 16.

6.4 Čtvrtá lekce

Tato lekce je opakovací, přičemž se v ní zaměříme zejména na technicky správně zvládnuté přehazování jednotlivých akordů a přesné rytmické úhozy. Zároveň se naučíme i novou píseň „Montgomery“, ve které využijeme všechny už známé akordy – „D“, „G“, „Emi“ a „A7“. Prvně také zkusíme hru špetkou⁸⁷ na jednoduchém čtyřdobém rytmu.⁸⁸ Pro názornost jsou v prvních dvou taktech opět v písničce nakreslené šipky. V následujících taktech pokračujeme podle stejného schématu.

Montgomery

Autor neznámý



D ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ G Emi A7 D A7

1. Déšť ti hol-ka smá-čel vla-sy, z tvých o - čí zbyl prázd-ný kruh.
R.: Z ce - lé již - ní es - ka - dro-ny ne - zbyl a - ni je - den muž.

9 D G Emi A7 D A7

Kde jsou zby-ty tvo - jí krá-sy, to ví dnes-ka je-nom Bůh.
V Mont - go - me - ry bi - jou zvo-ny, déšť ti smý - vá ze rtů růž.

2. Na kopečku v prachu cesty
leží i tvůj generál.
V ruce šátek od nevěsty, ale ruka leží dál.

R.: Z celé jižní...

3. Tvář má zšedivělou strachem,
zbylo v ní pár těžkých chvil.
Proužek krve stéká prachem,
déšť mu slepil vlas jak jíl.

R.: Z celé jižní...

4. Déšť ti šeptá tvoje jméno,
šeptá ho i listoví.
Lásku měl rád, víc než život,
to ti nikdy nepoví.

R.: Z celé jižní...

Obrázek 30 – Píseň Montgomery⁸⁹

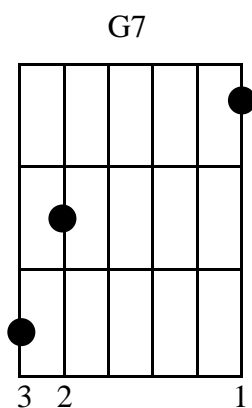
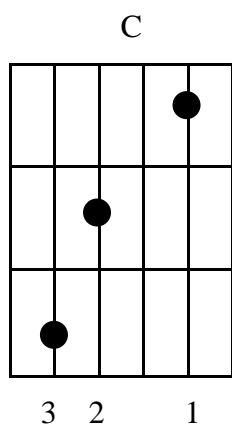
⁸⁷ Viz kapitola 3.8.3 Hra špetkou.

⁸⁸ Viz kapitola 4.2.1 Zápis rytmu pomocí šipek / Obrázek 12 – Zápis jednoduchého čtyřdobého rytmu.

⁸⁹ JÁNSKÝ, P. *Já, písnička: Zpěvník pro žáky základních škol, II. díl*. Dotisk. Cheb: Music Cheb, 1999. ISBN 8085925028, s. 95.

6.5 Pátá lekce

V této hodině si ukážeme dva nové akordy, a to „C“ a „G7“. Úchop je opět poněkud obtížnější, neboť zejména u akordu „G7“ musíme držet v prvním poli strunu „e1“ a ve třetím poli strunu „E6“. Jelikož jsou hmaty akordů „C“ a „G7“ ale poměrně blízko sebe, dobře se přehazují. Nové akordy vyzkoušíme na písničce „Marjánko, Marjánko“, kde zároveň použijeme i jednoduchý třídobý rytmus,⁹⁰ hrajeme již známou špetkou. První čtyři takty jsou pro ilustraci opět označené šipkami, dále postupujeme stejným způsobem.



⁹⁰ Viz kapitola 4.2.1 Zápis rytmu pomocí šipek / Obrázek 9 – Zápis jednoduchého třídobého rytmu.

Marjánko, Marjánko

Česká

1. Mar - ján - ko, Mar - ján - ko, Mar - ján - ko má, za - važ mi
za - važ, za - važ, za - važ dí - tě zla - tý, a - by se

6 1. C 2. C
šá - te - ček na u - zle dva, roz - vá - za - ti.
ne - mo - hl

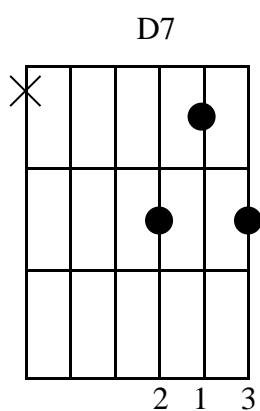
2. Já bych ti šáteček zavázala,
jen kdyby paňmáma nebránila,
ta naše paňmáma tuze brání,
že nemáš peníze, pole žádný.

Obrázek 31 – Píseň Marjánko, Marjánko⁹¹

⁹¹ KOZÁKOVÁ, S., ZIMA, J. a MACEK J. *Já & písnička 1*. Vyd. 1. Cheb: Europrint, 2011. ISMN M-706509-79-2, s. 50.

6.6 Šestá lekce

V šesté lekci se naučíme akord „D7“, který jistě zvládneme bez větších problémů, jedná se prakticky o otočené „D“. Pozor si opět musíme dát na tlumení basové struny „E“. Akord ihned využijeme na písničce „Buráky“, která je ve dvoudobém rytmu. Přestože jsme ještě tento rytmus nepoužili, není se čeho obávat, hrajeme špetkou, a stejně jako v jednoduchém rytmu čtyřdobém, na každou dobu. S orientací nám opět pomohou šipky. Zároveň se poprvé zaměříme i na složitější čtyřdobý rytmus,⁹² jež budeme nejdříve trénovat samostatně bez písničky. I při tomto rytmu hrajeme špetkou.



⁹² Viz kapitola 4.2.1 Zápis rytmu pomocí šipek / Obrázek 13 – Zápis složitějšího čtyřdobého rytmu.

Buráky

Americká lidová, text Jiří Fallada

1 Když Se-ver vál-čí s Ji hem a zem jde do vál - ky, na po-lich mís-to
6 ba-vl - ny teď ros - tou bod - lá - ky, ve stí - nu u sil - ni - ce vidím z Ji - hu vo - jí -
12 ky, jak vá - le - jí se lí - ně a lou - skaj bu - rá - ky. R. Hej hou, hej hou, máč
19 cho - dit do vál - ky, je lep - ší do - ma se - dět a lou - skat bu - rá - ky. Hej hou, hej
26 hou, máč cho - dit do vál - ky, je lep - ší do - ma se - dět a lou - skat bu - rá - ky.

2. Plukovník sedí v sedle, volá Yankeyové jdou,
mužstvo stále křičí, že dál už nemohou.
Plukovník se otočí a koukne do dálky,
jeho slavná armáda tam louská buráky.

R.: Hej hou, hej hou..

3. Až tahle válka skončí a my zas budem žít,
své milenky a ženy zas půjdem políbit.
Pak zeptají se: "Hrdino, cos dělal za války?"
"Já flákal jsem se s kvěrem a louskal buráky."

R.: Hej hou, hej hou

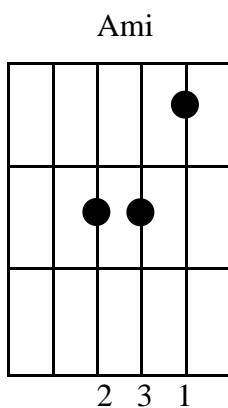
Obrázek 32 – Píseň Buráky⁹³

⁹³ KOZÁKOVÁ, S., ZIMA, J. a MACEK J. *Já & písnička 1*. Vyd. 1. Cheb: Europrint, 2011. ISMN M-706509-79-2, s. 96.

6.7 Sedmá lekce

Dalším nepostradatelným akordem je „Ami“. Použijeme jej na známé písničky „Tisíc mil“, kterou hrajeme nejdříve v jednoduchém čtyřdobém rytmu.⁹⁴ Minulou hodinu jsme však začali zkoušet složitější čtyřdobý rytmus. Pokud ho již zvládneme bez potíží spontánně rytmicky použít, uplatníme ho v této písni také. Zde je potřeba upozornit, že začátek písně tvoří předtaktí.⁹⁵ V případě, že hrajeme složitější čtyřdobý rytmus, začínáme s rytmem až v prvním úplném taktu, tedy na zpívajícím slově „mám“. Rytmus můžeme samozřejmě hrát od začátku, v tom případě se musíme ale správně trefit zpěvem do doby.

Hrajeme opět špetkou. Šipkami je v prvním celém taktu složitější čtyřdobý rytmus označen, delší šipka představuje jednu dobu, kratší šipka půl doby.

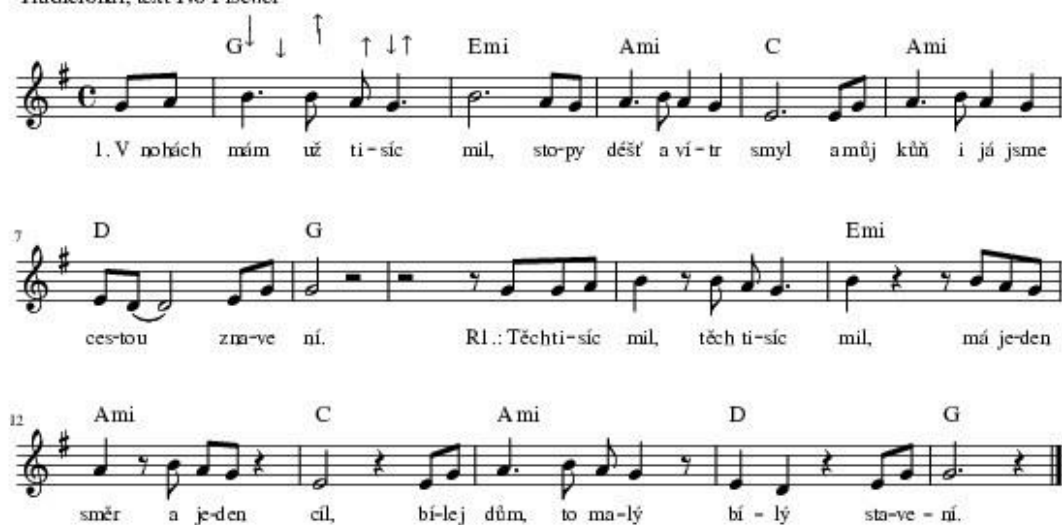


⁹⁴ Viz kapitola 4.2.1 Zápis rytmu pomocí šipek / Obrázek 12 – Zápis jednoduchého čtyřdobého rytmu.

⁹⁵ Předtaktí tvoří na začátku skladby neúplný takt, který bývá často posledním neúplným taktům doplněn.

Tisíc mil

Tradicional, text Ivo Fischer



1. V nohách mám už ti-síc mil, sto-py děšť a ví-tr smyl amŕj kŕň i já jsme
ces-tou zma-ve ní. R1.: Těch-ti-síc mil, těch ti-síc mil, má je-den
směr a je-den cíl, bí-lej dům, to ma-lý bí - lý sta-ve - ní.

2. Je tam straň a přikre j sráz, modrá tůň a bobří hráz,
táta s mámou, který věře j dětske jm snům.

R2.: Těch tisíc mil, těch tisíc mil, má jeden směr a jeden cíl,
jeden cíl, ten starej, známej, bílej dům.

3. V nohách mám už tisíc mil, teď mi zbývá jen pár chvil,
cestu znám a ta se tam k nám nemění.

R1.: Těch tisíc mil...

4. Kousek dál a já to vím, uvidím už stoupat dým,
šikmej šít nad střechy ční k nebesům.

R2.: Těch tisíc mil...

Obrázek 33 – Píseň Tisíc mil⁹⁶

⁹⁶ KOZÁKOVÁ, S., ZIMA, J. a MACEK J. *Já & písnička 1*. Vyd. 1. Cheb: Europrint, 2011. ISMN M-706509-79-2, s. 115.

Jaro

Hudba J. Štáhlavský, text J. Štáhlavský, T. Linka

Ami ↓ ↓ ↑ ↑ ↓↑ C G Ami

1. My če - ka - li ja - ro a za - tím při - šel mráz. Tak straš - li - vou
Z těž - kých, čer - ných mra - ků se stá - le sy - pal sněh. A vá - ni - ce

7 C G Ami C G

zi - mu ne - po - znal ni - kdo z nás. Z chý - ší dře - vo mi - zí a mou - ka u - bý -
sí - lí v po - ry - vech le - do - vých. Zvěř z o - kol - ních le - sů nám stá - la u dve -

14 Dmi G 1. 2. Ami

vá, do sý - pek se ra - děj už ni - kdo ne - dí - vá.
ří a hla - do - ví ptá - ci při - lét - li za zvě ří a stá - le blíž.

2. Pak jednoho dne večer, to už jsem skoro spal,
když vystrašený soused na okno zaklepal:
Můj chlapec doma leží, v horečkách vyvádí,
já do města bych zajel, doktor snad poradí.

Půjčil jsem mu koně a když sedlo zapínal,
dříve, než se rozjel, jsem ho varoval:
Nejezdí naší zkratkou, je tam velký sráz,
a v téhle té bouři tam snadno zlámeš vaz,
tak neriskuj!

3. Na to chmurné ráno dnes nerad vzpomínám,
na tu hroznou chvíli, když kůň se vrátil sám.
Trvalo to dlouho, než se vítr utišil,
na sněhové pláňě si každý pospíšil.

Jeli jsme tou zkratkou až k místu které znám,
kterým bych té noci nejel ani sám.
Pak ho někdo spatřil, jak leží pod srázem,
krev nám tuhla v žilách nad tím obrazem,
já klobouk sňal.

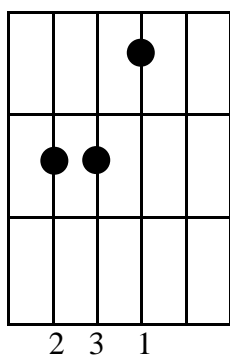
Obrázek 34 – Píseň Jaro⁹⁷

⁹⁷ JÁNSKÝ, P. *Já, písnička: Zpěvník pro žáky základních škol, II. díl*. Dotisk. Cheb: Music Cheb, 1999. ISBN 8085925028, s. 77.

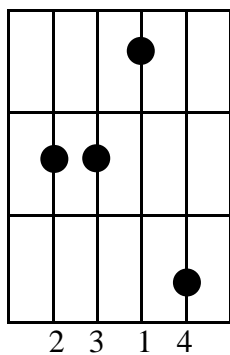
6.9 Devátá lekce

V deváté hodině se naučíme akord „E“ a „E7“, které jsou si velmi podobné. V akordu „E7“ prvně použijeme malíček. Jelikož je píseň „Okoř“ ve čtyřdobém rytmu, hrajeme špetkou opět na každou jednu dobu. Pokud nám hmat akordu „E“ nebude činit žádné problémy, můžeme ho v písničce nahradit akordem „E7“, abychom jej procvičili. První takt opět doplněn šipkami, v dalších taktech hrajeme podle stejného schématu.

E



E7



Okoř

Autor neznámý

1. Na O - koř je ces - ta ja - ko žád - ná ze sta, vrou - be - ná je stro - ma - ma.

5 Když jdu po ní v lé - tě, sa - mo - ten ve svě - tě, sot - va ple - tu no - ha - ma. Na kon - ci té ces - ty

10 tr - ni - té, sto - jí krč - ma ja - ko hrad. Tam za - pad - li tram - pi, hla - do - ví a se - ší,

15 zač - li so - bě no - to - vat. R.: Na hra - dě O - ko - ři svět - la už ne - ho - ří bí - lá pa - ní šla už dáv - no

20 spát. Ta mě - la ve zvy - ku, po - dle své - ho bu - dí - ku, o půl - no - ci cho - dit stra - ší - vat.

25 Od těch dob, co jsou tam tram - po - vé, ne - smí z hra - du pryč. A tak do - lev pod - hra - dí

30 se še - ri - fem do - vá - dí, on jí se - bral od kom - na - ty klíč.

2. Jednoho dne z rána roznesla se zpráva,
že byl Okoř vykraden.
Nikdo neví dodnes, kdo to tenkrát odnes,
nikdo nebyl dopaden.
Šerif hrál celou noc mariáš s bílou paní v kostnici,
místo aby hlídal, zuřivě ji líbal, dostal z toho zimnici.
R.: Na hradě Okoři...

Obrázek 35 – Píseň Okoř⁹⁸

⁹⁸ JÁNSKÝ, P. *Já, písnička: Zpěvník pro žáky základních škol, I. díl*. Druhé, přepracované vyd. Cheb: Music Cheb, 1994. ISBN 808592501X, s. 92–93.

6.10 Desátá lekce

V závěrečné desáté lekci si všechny naučené akordy a rytmy zopakujeme. Navíc se naučíme novou písničku od Roberta Křesťana „Panenka“, kde si zároveň vyzkoušíme i složitější třídobý rytmus,⁹⁹ který hrajeme špetkou. Šipky opět rytmus naznačují.

Panenka

Hudba i text Robert Křesťan

1. Co skrý - váš za víč-ky a pla-me - ny svíč-ky, snad houf bí - lých ho-lu-bic

8 ne - bo jen žal?_ Tak skon-čí ten pr-vý den, zmá - če - ný kr - ví, a - ni pou - ťo - vou

16 pa - nen - ku ne - za - ne - chal. R.: O - tev - ři o - či, ty u - spě - cha - ná, dá - mo

25 u - pla - ka - ná, o - tev - ři o - či, ta hlou - pá noc kon - čí a mír je me - zi ná - ma.

2. Už si oblékni šaty i řetízek zlatý
a umyj se, půjdeme na karneval.
A na bílou kůži ti napíšu tuší,
že dámou jsi byla a zůstáváš dál.

R.: Otevři oči...

Obrázek 36 – Píseň Panenka¹⁰⁰

⁹⁹ Viz kapitola 4.2.1 Zápis rytmu pomocí šipek / Obrázek 10 – Zápis složitějšího třídobého rytmu.

¹⁰⁰ JÁNSKÝ, P. *Já, písnička: Zpěvník pro žáky základních škol, II. díl*. Dotisk. Cheb: Music Cheb, 1999. ISBN 8085925028, s. 105.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo provést výzkum na vybraných ZUŠ a získat informace o prováděné výuce, porovnat klasickou a doprovodnou hru na kytaru a definovat klady a zápory obou variant výuky.

Kapitoly 1–4 shrnuly obecné informace o nástroji i důležité technické náležitosti a pojmy, jejichž znalosti jsou pro hru podstatné.

Kapitola 5 se věnovala demonstraci problematiky jednotlivých metod výuky, dotazníkovému šetření mezi učiteli klasické kytary na ZUŠ a rozhovorům s vybranými osobnostmi z hudební oblasti. V závěru práce byla předložena koncepce deseti lekcí doprovodné hry na kytaru pro začátečníky.

Cílem kvantitativního výzkumu bylo zjistit, jak je v současné době vedena výuka klasické kytary na ZUŠ a přiblížit problém, který v souvislosti s výukou klasické hry na těchto školách dlouhodobě panoval. Z dotazníkového šetření vyplývá, že hru písni podle akordových značek zařazuje 90 z 96 respondentů (93,7 %), pouze 6 respondentů (6,3 %) hru písni do výuky nezařazuje. Výpovědi respondentů však také ukazují, že 24,4 % učitelů začíná s výukou písni podle akordových značek až ve třetím a 2,2 % dokonce až ve čtvrtém ročníku. Zde vyvstává otázka, zda to není pro zařazení této výuky již pozdě.

Mnohé školy v tomto směru již našly správný směr a své žáky vedou individuálně a s citlivým přístupem. Dokládají to výsledky šetření, z nichž vyplývá, že výuka doprovodné hry na ZUŠ již není opomíjena tak, jako tomu bývalo dříve. Ihned nebo maximálně do půl roku zařazuje hru podle akordových značek 12,2 % pedagogů, 25,6 % učitelů ve druhé polovině prvního ročníku, 35,6 % pak ve druhém ročníku. V prvním roce studia na ZUŠ tedy s doprovodnou hrou seznámí své žáky již 37,8 % vyučujících, což je zcela jistě uspokojivý trend, i když stále ne zcela dostačující.

Pro účely analýzy tohoto stavu byly také osloveny významné osobnosti české hudební scény. Z výsledků lze odvodit, že většina z nich preferuje zařazení výuky písniček podle akordových značek buď souběžně, nebo dokonce dříve, než se přistoupí k výuce klasické hry.

V souvislosti s touto problematikou je potřeba říci, že uvedený problém nelze skutečně paušalizovat na všechny ZUŠ. Jak bylo zmíněno, současná situace v metodách výuky klasické hry není v žádném případě chybou systému ZUŠ, ale spíše záleží na

přístupu každého jednotlivého lektora. Pochopitelně stejný problém může nastat v metodách výuky soukromých lektorů, kteří se zaměřují na klasickou kytaru.

Navržené možnosti vedoucí ke zlepšení jsou jistě vždy stejné. Ve všech případech je nutné s dítětem spolupracovat, ptát se na jeho pocity, chtít slyšet i jeho názory. A to jak ze strany učitele, tak především i ze strany rodičů. Pouze včasným odhalením případných problémů se studiem a rozumným řešením situace lze předejít možným následkům a lze tak zabránit vzniku averze či úplného odporu k nástroji. Aby nedocházelo ke ztrátě motivace a žáky neodradily počáteční neúspěchy, obzvláště u nejmladších věkových kategorií, je stejně jako u každého jiného vyučovaného předmětu nejdůležitější individuální a citlivý přístup pedagoga, který by měl přihlídnout k věku a zejména zájmům i nadání dítěte. Je třeba volit vhodné doplňkové formy výuky, které malým hudebníkům hodiny odlehčí, namotivují je a hravou formou přiblíží prozatím nezáživné části výuky.

Výuka klasické kytary je pro malé začínající žáky jistě velmi náročná, zpestření a odlehčení může přinést právě zařazení akordové hry jako doplňkového prvku. Děti potřebují vhodnou motivaci, ve většině případů nejsou schopné být natolik disciplinované, aby zvládly nezáživné počátky studia. S nadšením přijímají, když se kromě pro ně nudné výuky techniky a cvičení klasických etud věnují i doprovodnému hraní jim známých písní. Mohou pak totiž rodiče a kamarády samy doprovodit ke zpěvu a dokázat tím, že se již něco naučily. Z výše uvedených důvodů by se mohlo jednat o velice dobrou motivační složku učebních osnov.

Tato práce má bezesporu mnoho možností, jak ji eventuálně dále rozšířit – např. obecné údaje související s nástrojem doplnit o kytarové příslušenství, popsat náročnější rytmy i jejich značení či vysvětlit další technická fakta. Zajímavé by rovněž bylo zaměřit se také na důkladnější výzkum na základních uměleckých školách a tamější výuku podrobněji analyzovat. Práce by mohla být také doplněna o další lekce, zahrnující složitější písně, akordy i rytmy.

Přestože by se případné rozšíření mohlo zabývat detailnějšími otázkami, věřím, že i v této práci mohou nalézt inspiraci mnozí pedagogové a rodiče. Protože nejdůležitější je uvědomit si, co je podstatné pro naše děti – aby dělaly hudbu s radostí a láskou! A je jedno, zda se z nich stanou profesionální hudebníci nebo amatérští nadšenci.

Použitá literatura

BACON, Tony a Paul DAY. *Všechno o kytarách*. České vyd. 2. Přeložil Oldřich JANOTA. Praha: Svojtka & Co., c2001. ISBN 80-71-80-220-4.

BAREK, Stanislav. *Kytara: škola hry na kytaru – základní kurz*. Vyd. 3. Praha: Svojtka & Co., 1999. ISBN 80-7237-224-6.

BOŘEK, Lubor. *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2010. ISBN 978-80-87000-37-3.

BUDIŠ, Ratibor. *Umět je rozeznít*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 1977. 23-028-77.

JIRMAL, Jiří. *Škola hry na kytaru pro začátečníky*. Praha: Supraphon, 1976.

KAPLÁNEK, Michal. *Volný čas a jeho význam ve výchově*. Praha: Portál, 2017. ISBN: 978-80-262-1250-8.

KOZEL, Roman, Lenka MYNÁŘOVÁ a Hana SVOBODOVÁ. *Moderní metody a techniky marketingového výzkumu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 304 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3527-6.

KÖHLER, Jiří. *Umění kytarové hry*. Praha: Panton, 1984. 35-029-84.

HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Velký psychologický slovník*. Ilustroval Karel NEPRAŠ. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-686-5.

JÁNSKÝ, Petr. *Já, písnička: Zpěvník pro žáky základních škol, I. díl*. Druhé, přepracované vyd. Cheb: Music Cheb, 1994. ISBN 808592501X.

JÁNSKÝ, Petr. *Já, písnička: Zpěvník pro žáky základních škol, II. díl*. Dotisk. Cheb: Music Cheb, 1999. ISBN 8085925028.

KOZÁKOVÁ, Soňa, Jiří ZIMA a Jiří Macek. *Já & písnička I*. Vyd. 1. Cheb: Europrint, 2011. ISMN M-706509-79-2.

ZENKL, Luděk. *ABC hudební nauky*. 5. vyd. Praha: Supraphon, 1988. ABC (Supraphon).

Internetové zdroje

MARTIN. *Kytara a její části* [online]. ©2005-2020 Mozilla and individual contributors. [cit. 2019-11-22]. Dostupné na WWW: <http://www.kytara.net/anatomie/kytara-a-jejici-casti>

GuitarHead.cz [online]. [cit. 2019-11-22]. Dostupné na WWW: <http://www.guitar-head.com/lekce/lekce-zdarma/zaklady-trsatkove-hry/prehled-akordu>

Kytary.cz. *Gibson HP 665 SB – Elektroakustická kytara / HN169120* [online] © AUDIO PARTNER s. r. o. [cit. 2019-11-22]. Dostupné na WWW: <https://kytary.cz/gibson-hp665-sb/HN169120/>

JEDUFKA. *Názor – Osnovy a výuka v ZUŠ* [online]. © 1999 - 2020 Rodina.cz [cit. 2020-03-10]. Dostupné na WWW: <https://www.rodina.cz/nazor14984194.htm>

ICY ROSE. *Hra na kytaru - začátečník samouk* [online]. © 2005 – 2020 - Omlazení.cz provozuje Ing. Lukáš Vodička [cit. 2020-01-22]. Dostupné na WWW: <https://www.omlazeni.cz/hra-na-kytaru-57-213035-0.html>

DEE DEE. *Názor – Osnovy a výuka v ZUŠ* [online]. © 1999 - 2020 Rodina.cz [cit. 2020-03-10]. Dostupné na WWW: <https://www.rodina.cz/nazor14984384.htm>

MARGOTKA78. *Názor – Osnovy a výuka v ZUŠ* [online]. © 1999–2020 Rodina.cz [cit. 2020-03-10]. Dostupné na WWW: <https://www.rodina.cz/nazor14985424.htm>

Survio.com/cs [online]. © Copyright 2012 – 2020 Survio [cit. 2020-03-10] Dostupné na WWW: <https://www.survio.com/survey/d/J3M5Q7Q5L7Y6K3Q6N%20>

Survio.com/cs [online]. © Copyright 2012 – 2020 Survio [cit. 2020-03-10]. Dostupné na WWW: <https://www.survio.com/cs/o-nas>

Český statistický úřad [online]. [cit. 2020-03-10]. Dostupné na WWW: <https://www.statistikaamy.cz/2016/03/oproti-zahranici-u-nas-uci-mene-muzu/>

UČEBNÍ OSNOVY HUDEBNÍHO OBORU ZUŠ. *Učební osnova hry na kytaru* [online]. © 2013–2020 MŠMT [cit. 2020-02-22]. Dostupné na WWW: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/ucebni-osnovy-hudebniho-oboru-zus>

Pavel Dobeš ... na webu. *Historie* [online]. © 2002 - 2008 Marian Opletal [cit. 2020-02-22]. Dostupné na WWW: <https://www.paveldobes.cz/>

Pavel Dobeš ... na webu. *Domů* [online]. © 2002 - 2008 Marian Opletal [cit. 2020-02-22]. Dostupné na WWW: <https://www.paveldobes.cz/>

ZUZANA DUMKOVÁ. *Bio* [online]. Copyright © 2020, Zuzana Dumková [cit. 2020-02-15]. Dostupné na WWW: <http://www.zuzanadumkova.cz/booking/>

WIKIPEDIE: Otevřená encyklopedie. *Jaroslav Hutka* [online]. © 2020 [cit. 2020-02-23]. Dostupné na WWW: https://cs.wikipedia.org/wiki/Jaroslav_Hutka

JAROSLAV HUTKA. *Fotogalerie* [online]. © 2020 [cit. 2020-02-23]. Dostupné na WWW: <http://www.hutka.cz/new/galery/index.html>

Ivo Jahelka alias Zpívající právník. *Životopis* [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné na WWW: <http://www.ivojahelka.cz/frames/cv.htm>

MARIÁNSKÉ LÁZNĚ. *Kalendář akcí – Ivo Jahelka – zrušeno!* [online]. Copyright © 2020 Mariánské lázně [cit. 2020-02-25]. Dostupné na WWW: <https://www.marianskelazne.cz/ivo-jahelka/?dateId=8181>

Bestia.cz. *OLYMPIC. Členové. P. Janda* [online]. Vytvořilo intencio s.r.o. [cit. 2020-03-20]. Dostupné na WWW: <https://www.bestia.cz/olympic/cs/12-petr-janda.html>

Bestia.cz. *OLYMPIC* [online]. Vytvořilo intencio s.r.o. [cit. 2020-03-20]. Dostupné na WWW: https://commons.wikimedia.org/wiki/User:Bojars#/media/File:Petr_janda.jpg

PRAK. *Stanislav "Klásek" Kubeš* [online]. © 2019 PRAK [cit. 2020-02-22]. Dostupné na WWW: <http://www.prak-rock.cz/kdo-je-kdo-2/item/9-stanislav-klasek-kubes>

BEDNA KLUB [online]. © 2018 Kultura Liberec [cit. 2020-02-22]. Dostupné na WWW: http://www.bednaklub.cz/wp-content/gallery/t4-0118/27-T4_I-fotoKASAK.jpg

VĚRA MARTINOVÁ. *Bio* [online]. © 2016 Věra Martinová [cit. 2020-02-15]. Dostupné na WWW: <http://www.martinova.cz/bio/>

MKS HOLEŠOV. *Věra Martinová zazpívá ve velkém sále na zámku* [online]. MKS Holešov © 2020 [cit. 2020-02-15]. Dostupné na WWW: <https://www.holesov.info/278-vera-martinova-zazpiva-ve-velkem-sale-na-zamku.html>

OFICIÁLNÍ WEB VLADIMÍRA MERTY. *Curriculum vitae* [online]. © Vladimír MERTA [cit. 2020-02-23]. Dostupné na WWW: http://www.vladimirmerta.cz/vm_cuvit.php

Furch Guitars. *Vladimír Merta* [online]. © 2020 Furch Guitars [cit. 2020-02-23]. Dostupné na WWW: <https://furchguitars.com/cs/umelci/vladimir-merta/>

František Nedvěd. *Z mé "hudební" historie* [online]. © 2016 - František Nedvěd [cit. 2020-02-22]. Dostupné na WWW: <https://www.frantisek-nedved.cz/>

František Nedvěd. *Fotogalerie Františka Nedvěda* [online]. © 2016 - František Nedvěd [cit. 2020-02-22]. Dostupné na WWW: <https://www.frantisek-nedved.cz/fotogalerie>

Česká televize. *13. komnata Jiřího Tichoty* [online]. © Česká televize 1996–2020 [cit. 2020-02-22]. Dostupné na WWW: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1186000189-13-komnata/216562210800017-13-komnata-jiriho-tichoty/>

Sedmicka.cz. *Jiří Tichota ze Spirituál Kvintetu se svěřil, jak je těžké se uživit hraním* [online]. 2006-2018 © Created by Sabre s.r.o. [cit. 2020-02-22].

Dostupné na WWW: https://sedmicka.tyden.cz/rubriky/jiri-tichota-ze-spirituál-kvintetu-se-sveril-jak-je-tezke-se-uzivit-hranim_338528.html

NEŘEŽ. *Zdeněk Vřešťál* [online]. 2017 Neřež [cit. 2020-02-22]. Dostupné na WWW: <http://nerez.me/cs/zdenek-vrestal/>

NEREZ a NEŘEŽ. *Czech fun club-foto/video-Nerez a Neřež (únor 2010)* [online]. © 2010 CZECH FUN CLUB [cit. 2020-02-22]. Dostupné na WWW: <http://www.czechfunclub.eu/cs/skupina-nerez-a-nerez-4-unora-2010%20/>

Prof. Milan Zelenka. *Životopis* [online]. Design © Irvine [cit. 2020-02-23]. Dostupné na WWW: <http://www.milanzelenka.uvadi.cz/zivotopis.html>

Prof. Milan Zelenka. *Fotogalerie* [online]. Design © Irvine [cit. 2020-02-23]. Dostupné na WWW: <http://www.milanzelenka.uvadi.cz/7.html>

Kytary.cz. *Ortega RST5 – Klasická kytara / HN169130* [online] © AUDIO PARTNER s. r. o. [cit. 2019-11-22]. Dostupné na WWW: <https://kytary.cz/ortega-rst5/HN169130/>

Kytary.cz. *Fender squier SA- 105 SB – Akustická kytara / HN169649* [online] © AUDIO PARTNER s. r. o. [cit. 2019-11-22]. Dostupné na WWW: <https://kytary.cz/fender-squier-sa-105-sb/HN169649/>

Kytary.cz. *Gibson HP 665 SB – Elektroakustická kytara / HN169120* [online] © AUDIO PARTNER s. r. o. [cit. 2019-11-22]. Dostupné na WWW: <https://kytary.cz/gibson-hp665-sb/HN169120/>

SEDLÁČEK - GUITARS. *NO. 30 – STRAŠNÁ BARBORA* [online]. [cit. 2019-11-22] Dostupné na WWW: <http://www.sedlacek-guitars.com/>

MUSIC CITY. *Fender Brovn derby resonator* [online]. Copyright© Music City 2020 [cit. 2019-11-22]. Dostupné na WWW: <https://www.music-city.cz/fender-brown-derby-resonator-rosewood-fingerboard-brown-stain-am0097114>

MUSIC CITY. *Mahalo mlg 2-3 Tone sunburst* [online]. Copyright© Music City 2020 [cit. 2019-11-22]. Dostupné na WWW: <https://www.music-city.cz/mahalo-mlg2-3-tone-sunburst-62396.html#>

HUDEBNÍ-OBCHOD.CZ. *Fender Squier Vintage Modified Jazzmaster* [online]. 2017 © Hudební nástroje pro začátečníky, pokročilé i profesionály [cit. 2019-11-22]. Dostupné na WWW: <https://hudebni-obchod.cz/elektricka-kytara-fender-vintagemodified-jazzmaster-rw-3cs.htm>

Seznam obrázků

Obrázek 1 – Kytara s popisem	15
Obrázek 2 – Značení prstů levé ruky	19
Obrázek 3 – Správné postavení prstů při držení akordu C	20
Obrázek 4 – Špatné postavení prstů při držení akordu C	20
Obrázek 5 – Postavení prstů při hře palcem	22
Obrázek 6 – Postavení prstů při hře špetkou	22
Obrázek 7 – Kytara – hmatník	24
Obrázek 8 – Zápis nejlehčího třídobého rytmu	25
Obrázek 9 – Zápis jednoduchého třídobého rytmu	25
Obrázek 10 – Zápis složitějšího třídobého rytmu	25
Obrázek 11 – Zápis nejlehčího čtyřdobého rytmu	26
Obrázek 12 – Zápis jednoduchého čtyřdobého rytmu	26
Obrázek 13 – Zápis složitějšího čtyřdobého rytmu	26
Obrázek 14 – Foto S. Barek	43
Obrázek 15 – Foto P. Dobeš	47
Obrázek 16 – Foto Z. Dumková	48
Obrázek 17 – Foto J. Hutka	49
Obrázek 18 – Foto I. Jahelka	51
Obrázek 19 – Foto P. Janda	53
Obrázek 20 – Foto S. Kubeš	55
Obrázek 21 – Foto V. Martinová	56
Obrázek 22 – Foto V. Merta	57
Obrázek 23 – Foto. F. Nedvěd	59
Obrázek 24 – Foto J. Tichota	60
Obrázek 25 – Foto Z. Vřešťál	62
Obrázek 26 – Foto M. Zelenka	64
Obrázek 27 – Píseň Jede, jede poštovský panáček	67
Obrázek 28 – Píseň Když jsem já sloužil	69
Obrázek 29 – Píseň Kdyby tady byla taková panenka	71
Obrázek 30 – Píseň Montgomery	72
Obrázek 31 – Píseň Marjanko, Marjanko	74
Obrázek 32 – Píseň Buráky	76
Obrázek 33 – Píseň Tisíc mil	78
Obrázek 34 – Píseň Jaro	80
Obrázek 35 – Píseň Okoř	82
Obrázek 36 – Píseň Panenka	83
Obrázek 37 – Klasická kytara	92
Obrázek 38 – Kytara dreadnought	92
Obrázek 39 – Kytara jumbo s výřezem	92
Obrázek 40 – Jazzová kytara	93
Obrázek 41 – Rezofonická kytara – dobro	93
Obrázek 42 – Havajská – lap steel kytara	93
Obrázek 43 – Elektrická kytara s pákou	93

Seznam grafů

Graf 1 – Pohlaví respondentů.....	33
Graf 2 – Věk respondentů.....	34
Graf 3 – Zastoupení žen a mužů v daných věkových kategoriích.....	34
Graf 4 – Vzdělání respondentů.....	35
Graf 5 – Pedagogická praxe respondentů.....	36
Graf 6 – Zařazování hry písní podle akordových značek do výuky.....	36
Graf 7 – Respondenti, kteří do výuky hry písní nezařazují z pohledu věkových kategorií a pohlaví.....	37
Graf 8 – Doba, kdy s výukou písní podle akordových značek respondenti začínají.....	37
Graf 9 – Hodnocení úspěchů.....	39
Graf 10 – Kraj.....	39

Seznam příloh

Příloha I

Obrázek 37 – Klasická kytara	92
Obrázek 38 – Kytara dreadnought	92
Obrázek 39 – Kytara jumbo s výřezem	92
Obrázek 40 – Jazzová kytara	93
Obrázek 41 – Rezofonická kytara – dobro	93
Obrázek 42 – Havajská – lap steel kytara.....	93
Obrázek 43 – Elektrická kytara s pákou	93

Příloha II

Dotazník pro pedagogy základních uměleckých škol vyučující klasickou kytaru.....	94
--	----

Příloha III

Odpovědi respondentů v otevřené otázce.....	96
---	----

Příloha I

Obrázky kytar



Obrázek 37 – Klasická kytara¹⁰¹



Obrázek 38 – Kytara dreadnought¹⁰²



Obrázek 39 – Kytara jumbo s výřezem¹⁰³

¹⁰¹ Dostupné na WWW: <https://kytary.cz/ortega-rst5/HN169130/> [cit. 2019-11-22].

¹⁰² Dostupné na WWW: <https://kytary.cz/fender-squier-sa-105-sb/HN169649/> [cit. 2019-11-22].

¹⁰³ Dostupné na WWW: <https://kytary.cz/gibson-hp665-sb/HN169120/> [cit. 2019-11-22].



Obrázek 40 – Jazzová kytara¹⁰⁴



Obrázek 41 – Rezofonická kytara – dobro¹⁰⁵



Obrázek 42 – Havajská – lap steel kytara¹⁰⁶



Obrázek 43 – Elektrická kytara s pákou¹⁰⁷

¹⁰⁴ Dostupné na WWW: <http://www.sedlacek-guitars.com/> [cit. 2019-11-22].

¹⁰⁵ Dostupné na WWW: <https://www.music-city.cz/fender-brown-derby-resonator-rosewood-fingerboard-brown-stain-49725.html#> [cit. 2019-11-22].

¹⁰⁶ Dostupné na WWW: <https://www.music-city.cz/mahalo-mlg2-3-tone-sunburst-62396.html#> [cit. 2019-11-22].

¹⁰⁷ Dostupné na WWW: <http://hudebni-obchod.cz/elektricka-kytara-fender-vintage-modified-jazzmaster-rw-3cs.htm> [cit. 2019-11-22].

Příloha II

Dotazník pro pedagogy základních uměleckých škol vyučující klasickou kytaru

Dobrý den,

jmenuji se Pavlína Černá a jsem studentkou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, oboru Pedagogika volného času. V rámci své bakalářské práce na téma "Hra na kytaru jako zájmová aktivita" bych Vás ráda požádala o zodpovězení pár jednoduchých otázek. Výsledky dotazníku budou sloužit výhradně pro účely mé bakalářské práce a jsou zcela anonymní. Vyplnění dotazníku Vám nezabere více jak pár minut času.

Velice Vám děkuji za ochotu a poskytnutí cenných informací!

1. Jste

- žena
- muž

2. Jaký je Váš věk?

Napište číslo...

3. Jaké je Vaše nejvyšší hudební vzdělání?

- Konzervatoř (maturita)
- Konzervatoř (absolutorium)
- VŠ
- nemám hudební vzdělání
- jiné hudební vzdělání (doplňte jaké)
napište odpověď...

4. Jak dlouhá je Vaše pedagogická praxe v oblasti výuky hry na kytaru?

- méně než rok
- 1–3 roky
- 4–5 let
- 6–10 let
- 11–15 let
- 16 a více

5. Zařazujete při výuce klasické kytary i hru písniček podle akordových značek?

- ano
- ne

Pokud jste odpověděli ano, po jaké době s touto výukou začínáte a proč?
Napište odpověď...

6. V případě, že akordovou hru písniček nezařazujete, zdůvodněte proč:

Napište větu...

7. Jak hodnotíte své úspěchy jako učitel ZUŠ?

- velmi dobré
- dobré
- ani dobré, ani špatné
- špatné
- velmi špatné

5. V jakém okrese se nachází ZUŠ, ve které vyučujete?

- Hlavní město Praha
- Středočeský kraj
- Jihočeský kraj
- Plzeňský kraj
- Karlovarský kraj
- Ústecký kraj
- Liberecký kraj
- Královéhradecký kraj
- Pardubický kraj
- Kraj Vysočina
- Jihomoravský kraj
- Olomoucký kraj
- Zlínský kraj
- Moravskoslezský kraj

Příloha III

Odovědi respondentů v otevřené otázce

Otázka 5

Proč zařazujete při výuce klasické kytary i hru podle akordových značek?

- Aby měl žák přehled o všech možnostech hry na kytaru. Akordy také může více využít v budoucnu, pokud nebude pokračovat ve studiu na konzervatoři.
- Potřeba výuky doprovodu.
- Výuka akordů je běžnou součástí výuky hry na kytaru, pro nejmenší žáky se dají používat snadné hmaty (pouze na melodických strunách).
- Akordová hra zkrátka ke hře na kytaru patří.
- Protože kytara je akordický nástroj, vychází ze základu Bassa continua, všechno je to příbuzné, loutny a kytary – takže základ jsou doprovody.
- Motivace, pokrytí celého spektra možností kytarové hry.
- Důležitou součástí hry na kytaru je nejenom hra not, mít základ v klasické hře na kytaru, ale kytara je především doprovodný nástroj, tudíž je z mého pohledu nutností, aby hráči na kytaru byli schopni se orientovat i v této oblasti.
- Akordy děti ve většině případů baví více... (než noty).
- Je to praktické. Je to nutné pro kytaristy.
- Považuji to za samozřejmou součást výuky, hra akordů formou doprovodu písňe je žádaná, vždy zaujme a zpestří studium.
- No, mimo jiné je to požadavek RVP-ZUV, ale kvůli tomu to rozhodně nedělám:). Myslím si, ve zkratce řečeno, že je to jedna z mála věcí (třeba jediná), kterou žáci i po několika letech od ukončení výuky ve svém životě opravdu využijí.
- Zřejmě abych splnil jejich sen.
- Rytmičtý doprovod a sluchová analýza.
- Zatím jsem nezaregistroval z řad žáků požadavek na výuku klasické kytary – chtějí hrát písničky, ne etudy.
- Kytara je výrazně akordický nástroj, akordy možno zjednodušit, aby je zvládl i úplný začátečník. Rychle z toho je "muzika", což je skvělá motivace ke cvičení. Spolupráce s dalšími nástroji, doprovod vlastního zpěvu, orientace na hmatníku, samostatnost...
- Považuji to za součást umění hry na kytaru a snažím se, aby se mí žáci naučili i základy zpěvu.
- Ke zpestření výuky.
- Kytara je nejen sólový nástroj, ale i doprovodný. Je důležité umět si s kytarou zazpívat. Navíc pro laickou veřejnost je akordová hra často důležitější, a je fajn znát různé odvětví kytary, jak klasiku, tak i tzv. "táborové hraní".
- Baví nás, výuka je pestřejší.

- Děti chtějí hrát písničky, rozvíjím tím pohyblivost prstů pravé ruky.
- Zpestření výuky.
- Důležité je, aby to děti bavilo. Nemají zájem se pitvat v klasice, i když jim kombinuji. Děti dnes chtějí umět hrát co nejrychleji. Chtějí si zahrát písně oblíbených interpretů a díky akordům je výuka baví. Což je nejdůležitější.
- Patří to k všeobecnému vzdělání a rozhodně pomáhá i při vnímání hry "klasické".
- Většina dětí se hlásí do ZUŠ na výuku kytary proto, že bude hrát písničky s akordy, nebo bude hrát v kapele. Je proto dobré, aby poznaly kytaru i jako nástroj doprovodný. Hrát klasiku každého nebaví a děti je třeba k hudbě připoutat a ne jim ji otrávit.
- Pro zpestření výuky.
- Posiluje a zlepšuje hru levé ruky, při rytmickém doprovodu uvolňuje pravou ruku. Hraní písniček žáky baví.
- V rámci ŠVP.
- Patří to k základům hry na kytaru.
- Myslím, že by měla být součástí každého komplexního kytaristy. Děti to baví a ve starším věku se samy rozhodnou, jestli chtějí hrát i akordy nebo ne.
- Mimo toho, že je kytara sólový hudební nástroj, své důležité místo má i jako doprovodný harmonický hudební nástroj ke zpěvu, či v kapele. Bez pochopení akordů však nejde na kytaru správně interpretovat ani klasická, ani jiná hudba.
- Je to samozřejmě zábava, každý to většinou chce umět a sám jsem v tom borec, takže děti vidí, jak to má vypadat.
- Je to první a nejjednodušší cesta k samostatné tvořivé práci žáka – samostatná tvorba primitivních doprovodů k melodiím.
- Určitě to ke hře na kytaru patří, protože kromě sólové hry se nástroj používá i jako doprovodný.
- Je součástí výuky hry na kytaru.
- Naším úkolem je vést dítě tak, aby ho to i bavilo a co nejvíce se hře na nástroj věnovalo. Ke kytarě neodmyslitelně patří i hra akordů. A využití akordů a akordových rozkladů v praxi. Jsem žákem pana prof. Jiřího Köhlera a to je asi ten hlavní důvod.
- Praktické využití hry na kytaru. Zlepšení citu pro rytmus a posílení levé ruky.
- Každý kytarista by měl být i akční korepetitor reagující na danou píseň dle akordických značek. Sám jsem odkojený folkař a věnuji se tomuto žánru velmi aktivně i se žáky.
- Rozvíjí muzikalitu žáka po rytmické a intonační stránce. V neposlední řadě jde také o rozšíření kulturního obzoru. Naše české a moravské lidové písně by měl znát každý... Starší žáci si také velmi rádi zahrají nějakou moderní píseň i s kapodasterem.
- Protože si děti chtějí zahrát akordový doprovod a na písničkách si akordy dobře procvičí a zapamatují.

- Protože doprovodná hra je neméně důležitá jako sólová hra. Navíc se s ní žák setká v kolektivu nejčastěji (hraní u táboráku, školní besídka, hudební skupina).
- Akordická hra a doprovázení písní je součástí mojí metodiky. Rozvíjí schopnost hrát vícehlasé skladby a především rozvíjí rytmické cítění.
- Protože to budou děti v životě nejvíce používat. Skaut, táboráky a chuť si zazpívat a zahrát.
- Vycházím z předpokladu, že valná většina dětí se v budoucnu bude věnovat právě hře písniček, praktičtější využití.
- Rytmika, flexibilita levé ruky, znalosti atd.
- Kadence, přesah do dalších žánrů, část žáků přechází na elektrickou kytaru.
- Doprovody k písním, kadence ve všech polohách – orientace na hmatníku.
- Aby si děti byly schopny zahrát písničku v létě u táboráku anebo na táboře.
- Považuji ji za nedílnou součást kytaristova rozhledu.
- Protože je to důležitá součást hry na kytaru přeci.
- Aby výuka nebyla stereotypní, zároveň hra akordů přispívá k plynulejší hře "neakordové" (ve skupině not vidí rozložený akord, který stiskne najednou a neskládá prsty levé ruky tón po tónu).
- Kytarová technika stojí na hře akordů.
- Protože to ke kytáře patří, je to nedílná součást, spadá to do celkové znalosti nástroje a hry na něj.
- Považuji to za esenciální součást výuky jak z hlediska zájmu žáků, tak z hlediska praktického využití a zároveň jako propojení a rozšíření metodiky "klasické" hry.
- S cílem ukázat všechny možnosti kytary a naučit je.
- Hra na kytaru vychází z akordové hry a děti hrají rády doprovody k písničkám. I děti méně šikovné zvládnou nejjednodušší akordy a motivuje je to k zlepšení hry.
- Hra písní s doprovodem akordů děti baví, navíc to považuji za jednu ze základních dovedností hry na kytaru.
- Pestřejší výuka, zájem žáků. Zlepšení techniky hry. Možnost si zazpívat.
- Znalost typizovaných kytarových hmatů, rytmická koordinace, zvuková představivost, improvizace, souhra, atd.
- Pravděpodobnost, že se žák uplatní v životě jako klasický koncertní kytarista, je velice nízká. Ale že si s přáteli nebo dětmi zahraje a zazpívá, je naopak vysoká.
- Umět se sám doprovodit ke zpěvu je základ. Sociální vazby (láká to posluchače). Patří to ke hře na kytaru, co jiného více.
- Protože kytara je sólový i doprovodný nástroj, pomáhá dětem lépe vnímat rytmus, nutí je k rychlejší výměně hmatů, chci, aby si zvykaly při hře zpívat.
- Pestrost výuky.
- Učí se od začátku vnímat kytaru i jako doprovodný nástroj, vnímá harmonii, baví je to.

- Hrát čistě klasickou kytaru spíše více dětí odradí než přiláká ke kytarě. Proto prolínám, i u nejmladších, hraní samostatných etud, duet s učitelem i základy akordů.
- Jde o velmi užitečnou dovednost kytaristy. Koneckonců mnoho absolventů ZUŠ v budoucnu využívá nejčastěji právě hru akordů.
- Žáci chtějí hrát doprovody k písni.
- Mnoho dětí chce především písničky, motivuje je to. V písničkách také samy hned vidí nutnost rychlého spojování hmatů a dodržování rytmu.
- Hra a znalost akordů patří k výuce kytary. Pokud žák nechce hrát doprovody písniček, zařazujeme hru akordů v rámci cvičení stupnic a jejich kadence.
- Je to samozřejmě součástí toho, co by se měl žák studia na ZUŠ naučit. Ne každý absolvent ZUŠ bude v budoucím životě rozvíjet klasickou hru, ale minimálně doprovod písni v praxi využije.
- Proč ne? Hraní doprovodu tříbí smysl pro rytmus a harmonické cítění. Někdo (opravdu jen někdo) se na doprovod těší a může ho dále motivovat i k soustavnějšímu cvičení etud.
- Myslím si, že každý, kdo hraje na kytaru, by měl umět doprovodit písničky.
- Zdokonaluje motoriku levé ruky.
- Většina dětí je už schopna zahrát ve zjednodušené verzi akordy C, G7, a tím pádem i jednoduché lidové písně, které mohou dobře posloužit i k harmonickému vnímání tóniky a dominanty.
- Rozvoj technických dovedností.
- Protože kytara je nejen sólový nástroj, ale i doprovodný a děti rády hrají písničky.
- Žáky to baví, motivuje a inspiruje.
- Rozšíření obzorů, neustrnout.
- Bez akordického doprovodu písni je výuka hry na kytaru neúplná. Je součástí ŠVP.
- Rozvíjení harmonického cítění, motivace.
- Součást komplexu dovedností, které na ZUŠ může žák získat.
- Motivace dětí.
- Kytara je melodicko-akordický nástroj, je to přirozené.
- Děti chtějí hrát na kytaru jako jejich strejda, tetička, děda... A od nich děti slyší především písně s doprovodem akordů. Že existuje literatura pro malé kytaristy, to malí žáčci vůbec netuší, ale brzo je poznají:-).
- Je to nejlepší motivace pro děti.
- Pokud žák projevuje zájem o písničky, vyhovím mu. Mně samotné by se to líbilo na LŠU v době, kdy jsem ji navštěvovala jako žákyně. Můj učitel mě s akordy neseznámil a chybělo mi to.
- Myslím si, že se děti, které chtějí hrát v ZUŠ na kytaru, přihlásí převážně proto, že se chtějí právě této hře naučit.
- Žáci potřebují akordy, pokud chtějí hrát u táboráků nebo někoho doprovázet.

- Je to důležitá součást kytarového vzdělávání. Žáci si můžou zahrát své oblíbené písničky. Je to svobodnější, než hrát pouze z not.
- Děti nenutím, nicméně si myslím, že správný kytarista by měl znát i tyto harmonické možnosti kytary a vlastně by se měl být schopný doprovodit ke zpěvu.
- Je to důležité a zábavné pro děti.

Abstrakt

ČERNÁ, P. *Hra na kytaru jako zájmová aktivita.*

České Budějovice 2020. Bakalářská práce.

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky.

Vedoucí práce Mgr. Karel Ochozka.

Klíčová slova: kytara, hra na kytaru, výuka na kytaru, klasická hra, doprovodná hra, hra podle akordových značek.

Tématem této bakalářské práce je hra na kytaru jako zájmová aktivita.

První čtyři kapitoly obsahují obecné informace o nástroji, technice hry, možnostech výuky hry na kytaru a dalších nezbytných náležitostech a pojmech, jejichž znalosti jsou pro hru na kytaru podstatné.

Pátá kapitola je věnována problematice jednotlivých metod výuky. Na základě provedeného dotazníkového šetření analyzuje stav výuky klasické kytary na základních uměleckých školách. Tato část práce je doplněna i o vyjádření významných osobností české hudební scény k výuce hry na kytaru. Závěrečná část předkládá koncepci deseti lekcí doprovodné hry na kytaru pro začátečníky.

Abstract

Playing guitar as a pass-time activity.

Key words: a guitar, playing guitar, traditional playing, chord playing, playing by chord symbols.

In this bachelor's thesis I focus on the topic of playing guitar as a pass-time activity.

The first four chapters deal with general information about the instrument, playing techniques, possible ways of teaching techniques and variety of other essential terms and concepts which play a fundamental role in playing guitar.

The fifth chapter of this thesis focuses on examining the different styles and methods of teaching guitar playing. Based on a questionnaire survey, this part analyzes the state of the traditional guitar playing method applied at elementary art schools. Moreover, this part includes statements of eminent figures of the Czech music scene on the guitar playing teaching methods. Lastly, the final part introduces a concept of ten lessons for beginners based on the guitar chord playing method.